Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

NAJER FOLKSBLAT — פרייז 15 גראשען — היינט 10 זייטען

נייער פאלקסבלאט

№ 279 | Łódź Sroda, 2 grudnia 1931 r. | נייגטער יאהרגאנג | לאדז, מיטוואך, כ״א כסלו תרצ״ב | № 279

Adres Redakcij i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 224-71

ווידוי פונ׳ם „מערדער" שלאם

טראגישע געשיכטע פונ׳ם בעשולדיגטען דערציילט פון איהם אליין

ער ווערט בעשטראפט מיט 6 יאהר שווערע טורמע

(2) נעכטען 10 מיט 25 אין דער פריה האט זיך אין לאדזער קרייז־געריכט אנגעהויבען דער פראצעס פון דעם 24־יעהריגען יאקוב שלאם, וועלכער האט געמאכט אן אנפאל אויף דער קאסירערין פון דער פירמע „מאזא און לעמפערט", פרל. העניא ווינבערגער.

דער זאל איז געווען איבערפילט מיט מענשען פון די סוחרישע קרייזען, פון אנגעשטעלטען־קרייזען א. אז. וו.

אריינקומענדיג אין געריכטס — זאל איז שלאם שטארק בלייך געווארען און א דערווירטער האט ער פערנומען זיין פלאץ אויף דער בעשולדיגונגס־באנק.

דער פאטעל פון געריכטס־פארזיצער האט פערנומען דער וויצע־פרעזעס ריכטער אילינישש, און די געריכטס־אסעסארען האליצקי און באליצקי. דעם בעשולדיגער האט רעפרעזענטירט דער וויצע־פראקורער כאוולאווסקי.

אויף דער פערטיידיגונגס־באנק האט זיך אוועק געזעצט דער בעקאנטער א וואקאט לילקער.

דער וויצע־פרעזעס אילינישש האט אפגעלייענט די פערסאנאליען פון דעם בעשולדיגטען שלאם, פון וועלכע עס ווערט דערקלערט, אז ער איז אלט 24 יאהר, וואוינט אויף מעליושאוסקיעגא (שקאלנא 16), איז א בוכהאלטער פון בערוף און האט א זיבען־קלאסיגע גימנאזיאל־בילדונג.

נאכ׳ן איבערלייענען די פערסאנאליען פון די עדות, און דעם דערווייטערען די לעצטע פון זאל, הויבט זיך אן דער פראצעס גופא מיט׳ן לייענען דעם בעשולדיגונגס־אקט.

דערנאך ווענדעט זיך דער פארזיצער צום בעשולדיגטען מיט דער פראגע צי איז ער זיך מודה אין זיין פערברעכען.

שלאם שטעלט זיך אויף, און אנלעהנענדיג זיך מיט איין האנד אין דער בעשולדיגונגס־באנק הויבט ער אן רוהיג און געלאסען צו געבען ערקלערונגען:

דער בעשולדיגטער זאגט צ.א.

— איך בין זיך מודה אין דעם פערברעכען. איידער מ׳האט מיך צוגענומען צו דער ארבייט, האט מיין פאטער געארבייט ביי דער פירמע „ליבערמאן" אין משך פון צוואנציג יאהר. אנגעקומען בין איך געווארען אויף א ווערכענטליכע גאזשע פון פערציג זלאטעס. פון דעם געלד האבען מיר זיך אויפגעהאלטען זאלבעדריט. מיין פאטער און מוטער האבען זיך געראנגעלט מיט די שווערינקייטען, גלויבענדיג אז דער קריזיס וועט זיך ענדיגען, און דאן וועט אלץ בעסער ווערען. דאס געלד, וואס איך האב פערדינט האב איך אפגעגעבען אהיים, איך האב נישט געקענט צוקוקען ווי מיין ארימע, קראנקע מוטער, וואס איז צובראכען געווארען פונ׳ם האר־טען לעבען, האט אליין, בשתיקא, אין די שפעטע אוונטען געשייערט די פאדלאגעס. איך האב זיך מיט כל הכוחות בעמיהט, כדי צו קענען קריגען עפעס א שטיקעל דינסטמיידעל, איהר צוהילף, האב איך געבארגט גמילת חסדים וואו איך האב נאר געקאנט און דאס איז מיר אנגעקומען גאנץ לייכט ווייל איך האב די חובות אפגעגעבען צום טערמין, אפט האב איך געהערט, אז מיינע קאלעגען פאהרען ארויס אויף א „שפיל", מיט קליינע סומען און קומען צוריק מיט גרויסע געלדער. כ׳האב זיך דאן געווענדעט צו א געוויסען רעדליך, ער זאל מיר בארגען 750 זלאטעס, דאס געלד האב איך בעקומען. 250 זלאטעס האב איך אויסגעגעבען אויף צו דעקען מיינע חובות און 500 זלאטעס האב איך פערהאלטען ביי זיך, כדי צו פערפרוכען עס אויף א שטיקעל געשעפט טאמער מאכט זיך. איך האב געהערט אז שנאראוואלער זענען אנ׳ענין אין אויבערשלעזיען, אבער צו אלץ האט מען בעראדפט צו האבען קאפיטאל, דערנאך איז מיר איינגעפאלען א געדאנק, — אפשר זאל איך א פרוב טון דאס מזל, ווי מיינע קאלעגען ביים שפילען אין צאפאט... האב איך צוגעבאגט נאך געלד און טאקי זיי דארט איינגאנצען איבערגעלאזט. די איבערצייגונג האט איך אבער געהאט, אז ווען איך האב דאן ביי זיך נאך א ביסעל געלד, וואלט זיך דאס מזל זיכער איבערגעדרייט און צו מיר א שמייכעל געטאן. דאן בין איך אוועק צו דעמזעלבען רעדליצ׳ן נאך א׳ן הלוואה, און איך האב איהם געזאגט אז איך בעדארף צוהאבען 2.100 זלאטעס צו האנדלען, אויך די דאזיגע סומע האב איך עפארגט, אפגעגעבען רעדליצען מיין פריהערדיגען חוב די 750 זלאטעס, און נאכ׳ן אפרעכנען פראצענטער און די איבעריגע חובות, איז מיר איבערגעבליבען א טויזענדער.

איך בין ווידער אוועקגעפאהרען קיין צאפאט און איך האב ווידער פערשפילט. ...

איך האב ווידער געבארגט געלד, ווידער געפאהרען קיין צאפאט און ווידער פערשפילט...

צוריקגעקומען בין איך קיין לאדז מיט דעם איינציגען פיינליכען געדאנק, אז איך דארף אפגעבען די חובות. דאס איז געווען מיין טרוים, איך פלעג אפטער גיין אין די בענק, וואו איך פלעג ערלעדיגען פערשידענע ענינים פון דער פירמע, וואו איך האב געארבייט. איך האב דארט בעגעגענט פערשידענע בעקאנטע וועלכע האבען צוגעזעהן ווי לייטען נעה מען ארויס גרעסערע סומען, און זיי האבען זיך ערווערטעלט, אז מענשען האבען נאך פונדעסטוועגען געלד. אזא איינער האט צו מיר אנומעלט א זאג געטון אויף שפאס: — „נו, מילא, בעפאלט מען, און פטור אנ׳עסק!".

איך האב לכתחילה דעם „וויץ", פערשטייט זיך נישט ערנסט גענומען, אבער אז איך בין פון דער באנק ארויס, איז מיר דער „וויץ" געבליבען שטעקען אין קאפ.

שבת, איידער דעם פארפאל...

דא פערלירט פלוצים שלאם דאס לשון, און ווערט ענטשוויגען אויף א לענגערע ווייל.

דערנאך, אהן צוזאמענהאנג מיט דעם פריהערדיגען רעדט ער ווייטער:

— ביני לביני האבען מיך די בעלי חובות אלץ מעהר אנגעהויבען צו דאקוטשען און זייער מאהנען איז שוין לחלוטין נישט צוגעגאנגען אויף אנ׳איידעלען וועג ווי פריהער. איך האב זיך בעמיהט די ענינים אפצושלעפען ווארום איך האב דאך קיין געלד נישט געהאט.

ווען ס׳איז אנגעקומען שבת דעם 3 אקטאבער האב איך זיך געזאגט אז איך וועל צוגיין אין באנק כדי עפעס אויפצוטון. קיין גרויסען פלאן האב איך נישט געהאט, איך האב געוואלט מיטנעהמען עפעס א פלי — זיין, און איך האב געטראכט: „אפשר פון שטוב די האקל. אפשר א הארטען שטאנג?..." אבער איך האב נישט געקענט קוקען דערויף, און איך בין ענטלאפען.

אין דער באנק האב איך דערזעהן א פלעשעל, „א לייכטערע כלי", האב איך עס שנעל ארויסגעכאפט און שנעל דאס פלעשעל אויסגעליידיגט.

כדי נישט צו ווענדען די אויפמערקזאמקייט פון די עלטערן,

אין דער באנק בין איך געגאנגען מיט די „פיס" און מיט די געדאנקען בין איך געווען העט־ווייט.

דארט, אין דער באנק איז מיר אין אויג אריינגעפאלען דאס פרל. ווינבערגער, וועלכע איך האב פריערגליך נישט געקענט, אבער געוואוסט וועגען איהר האב איך אז זי ארבייט אין דער פירמע „מאזא" און איך האב זי אפט געזעהן.

שוין מיט א וואך פריהער, ווען איך האב זי דורכלויפענדיג געטראפען אויף די טרעפען, האב איך זיך דערשראקען, און ענטלאפען, הגם קיינער האט מיך נישט נאכגעיאגט. איך האב נאר ביי איהר עפעס דורך אגב׳דיג א פרעג געטון.

איך בין דאן אוועק אין דער באנק אויף מאניושקי גאס, האבענדיג אין זינען א פערזאן, וואס איז געווען א משפחה פון מיין שעף, איך האב גערעכענט ביי איהר צו קריגען א גמילת חסד.

נאכ׳ן ארויסגיין פון דער באנק אין דרויסען, האט מיך אויף מאניושקי גאס פערהאלטען א געהיים אגענט און אפגעפיהרט אין אויספארשונגס־אמט, אלס א פערדעכטיגען אין א ציל־לאזען „ארומדריי־ען זיך", אין דער באנק. נאכ׳ן פעסטשטעלען ווער איך בין, האט מען מיך ארויסגעלאזט און אויף מארגען האב איך בעקומען אנ׳אויפפאדערונג אז איך זאל קומען אין אויספארשונגס־אמט, ווען איך בין אריין אין איין צימער, זענען דארט געווען א סך געהיים־אגענטען...

דער בעשולדיגטער דערציילט ווייטער:

— איך האב געוואוסט אז איך מוז שבת דעם 3־טען אקטאבער אפגעבען דער שכנה בלאשקאווסקא פינף הונדערט זלאטעס, ווייל איך האב עס איהר צוגעזאגט, בלאשקאווסקא איז אנ׳ארימע פרוי, און זי האט מיר געבארגט דאס גאנצע געלד, וואס זי האט געהאט ביי זיך, און וואס איז נישט געווען איהר אייגען געלד. ווען איך גיב איהר נישט אפ דאס געלד — האב איך געטראכט —

וועט זי בעגיין זעלבסטמארד..

איך בין נישט געווען ביכולת צו ארבייטען, אומנארמאל בין איך געווען... איך האב אנגעמאכט אהן א שיעור טעות׳ן... איך האב אויף אלע אופנים אויסגעמיטען די בלאשקאווסקא כדי זי זאל מיך נישט פייניגען מיט׳ן חוב...

ווייטער דערציילט שלאם וועגען זיינע

איבערלעבענישען אין טאג פונ׳ם אנפאל:

—אין דעם קריטישען טאג, דעם 3־טען אקטאבער האב איך זיך געזאגט, אז איך מוז קריגען געלד. איך האב זיך דערמאהנט וועגען דער ווינבערגער.

גלייך האב איך געכאפט דאס פלעשעל און בין אוועק אין באנק. ...געטראכט האב איך אבער, אז איך וועל עמיצען טרעפען, ביי וועמען איך וועל קענען בארגען... דאן האב איך פאר דעם בנין פון דער באנק דערזעהן די קאסירערין... איך האב זי מקדים געווען, און זי בעפאלען אויף די טרעפען אויף פילסודסקיעגא 76.

עס האט

מיר נישט געסטייעט קיין געוויסען

צו געבען איהר א שטארקען קלאפ, און מיין קלאפ איז דעריבער געווען א שוואכער.

איך האב דערהערט א געשריי, און אנגעהויבען ענטלויפען...

געלאפען בין איך אויף בלינד מיט דער פילסודסקי־

(ווייטער זעה 9־טע זייט).

איבערראשונג פאר׳ן יודישען
טעאטער־עולם!
חנוכה־לאטקעס
— מיט —
רעגינא צוקער
אין איהרע בעסטע ראלען.
פרטים — זעה 8־טע זייט.

די קאַטאַסטראָפע פון פונט

דער ענגלישער פונט האַלט אין איין פאַלען

נישט געקומען צו קיין פערשטענדיגונג צווישען פראַנקרייך און ענגלאַנד

פּאַריז, 1 (ספּ. טעל.) דער ענגלישער פונט פאַלט ווייטער. די פראַנצויזישע מאָרגען־צייטונגען ווידמען זעהר פיל אָרט דער לאָנדאָנער רייזע פון פראַנצויזישען פינאַנץ־מיניסטער פלאַנדען. דער מיניסטער האָט געוואָנט פאַר די פרעסע־פאָרשטעהער, אַז די אונטערהאַנדלונגען, וועלכע ער האָט געפיהרט אין לאָנדאָן, האָבען אַרויסגעוויזען בעדייטענדע מיינונגס ־ פערשידענהייטען צווישען ביידע צדדים.

פלאַנדען האָט אַרומגערעדט מיט'ן ענגלישען אויסערן־מיניסטער סימאָן און פינאַנץ־מיניסטער טשעמבערלען פערשידענע פראָבלעמען.

די צייטונגען שרייבען, אַז די ענגלישע רעגירונג וועט אויף דער קומענדיגער אינטערנאַציאָנאַלער קאָנפערענץ פאָרלעגען אײַנגאַנצען צו שטרייכען די ענטשעדיגונגען און מלחמה־חובות.

די בערזע און די באַנקען בעשעפטיגען זיך נאָר מיט'ן פאַלען פון פונט. דער קורס פאַלט מיט יעדער שעה. פאַר אַ פונט צאָהלט מען 85 פראַנק מיט 75 צענט.

געענדיגט זיך אָהן רעזולטאַט די אינדישע קאָנפערענץ ביים „רונדען טיש“

גהאַנדי דראָהט מיט אַ נייער סאַבאָטאַזש־אַקציע

לאָנדאָן, 1 (פּאַט) די בעכטיגע פלענאַרע זיצונג פון דער קאָנפערענץ פון קיילעכדיגען טיש, האָט געדויערט ביז 2 ביינאַכט. די זיצונג איז געשלאָסען געוואָרען מיט דער דראָהונג פון גהאַנדי, אַז ער וועט אָנהויבען אויפסניי די סאַבאָטאַזש־אַקציע, אויב די בעשטימונגען פון דער בריטישער רעגירונג וועלט געבראַכט נייע ענטוישונגען.

מאַקדאָנאַלד האָט געהאַלטען אַ ן רעספּאָנס, אין וועלכער ער האָט בעשטעטיגט די דעקלאַראַציע פון 19. יאַנואַר, וועגען דעם דאָמיניום־סטאַטוס אין אינדיען. דער פּרעמיער האָט ערקלערט, אַז די פאָליטיק פון דער רעגירונג איז געבליבען נישט פערענדערט און די מיטלען און אויסלענדישע פראַגען מוזען דערווייל בלייבען רעזערווירט פאַר'ן ווייצע־קעניג, אויך מוזען בלייבען געוויסע בעדינגונגען אין פינאַנץ־געביט. גהאַנדי האָט נישט מסכים געווען מיט דער שטעלונג פון פּרעמיער.

לאָנדאָן, 1 (ספּ. טעל.) פון גאַנץ אינדיען קומען אָן בעאונרוהיגענדע ידיעות וועגען שלאַכטען צווישען הינדוסען און מאַהמעדאַנער. אין קוגאַל און בירמאַ איז צוליב דעם ערקלערט געוואָרען בעלאַגערונגס־צושטאַנד.

15 פּערזאָנען ווערען געשטעלט פאַר'ן געריכט

פאַר אנטיילנעהמען אין די ווילנער אונרוהען

ווילנא, 1 (פּאַט) „סלאָווא“ מעלדעט, אַז צווישען די עטליכע צעהנדליג פּערזאָנען, וואָס זענען אַרעסטירט געוואָרען אונטער'ן פאָרוואורף פון דירעקטען אנטייל אין די לעצטע געשעהענישען אין ווילנא, זענען 15 ווייטער פערהאַלטען געוואָרען צו דיספּאָזיציע פון דער געריכטס־מאַכט, זיי וועלען פעראַנטוואָרטליך זיין פאַרן געריכט פאַר'ן אנטייל נעהמען אין די אונרוהען.

דער הונגער = מאַרש איז אמעריקע

פון אַלע זייטען מאַרשירען הונגעריגע אַרבייטסלאָזע קיין וואַשינגטאָן.— זיי רעקווירירען אויטאָס און נעהמען צו אויפ'ן וועג דאָס לעבענס־מיטעל

ניו־יאָרק, 1 (ספּ. טעל.) דער מאַרש פון די הונגעריגע פון אַלע זייטען אין די פעראייניגטע שטאַטען קיין וואַשינגטאָן דויערט שוין זייט עטליכע טעג. די לאַגע פערערגערט זיך מיט יעדער שעה, עטליכע גרויסע אַרבייטסלאָזע גרופּען זיך שוין 30 קילאָמעטער הינטער וואַשינגטאָן. די פּאָליציי דערלאָזט נישט די מאַניפעסטאַנטען צו די וואָקזאַלען. די אַרבייטסלאָזע רעקווירירען אָבער אויף די וועגען לאַסט־אויטאָמאָבילען, זיי האָבען שוין אַזעלכע 12 טויזענד שטיק. די אַרבייטסלאָזע מאַרשירען טיילווייז מיט נאַציאָנאַלע פאָהנען און טייל־ווייז מיט רויטע. די פראָפעסיאָנעלע פעראיינען בעהערשען נישט מעהר די לאַגע. קיין וואַשינגטאָן קומט אָן פּאָליציי און מיליטער. ס'זענען אָנגענומען געוואָרען אויסערגעוועהנליכע פאָרזיכטיגקייט־מיטלען. די אַרבייטסלאָזע געהען פּאַראַדיס און נעהמען צו דאָס לעבענסמיטעל אין די שטעטלעך און דערפער.

באַנדיטען בערויבען 40 פוהרען מיט פּאַסאַזשירען

לובלין, 1 (טעלעפאָניש) צוויי דרייסטע באַנדיטען האָבען אויפ'ן שאָסיי איזשביצא—זאַמאָשטש בערויבט די פּאַסאַזשירען פון 40 פורמאַנקעס, וועלכע זענען געפאָהרען אויפ'ן דאָזיגען שאָסיי. אונטער דער דראָהונג פון רעוואָלווער'ען האָבען די פּאַסאַזשירען אוועקגעגעבען אַלץ וואס זיי האָבען פערמאָגט.

די באַנדיטען זענען אנטלאָפען. די פּאָליציי האָט אונטערגענומען אַן ענערגישע אויספאָרשונג.

אויסטויש פון געהיימע דאָקומענטען

צווישען דייטשלאַנד און סאָוויעטען

מאָסקווע, 1 (ספּ. טעל.) ווי ס'מעלדעט די אָפיציעלע „טאַס“־אַגענטור, איז נעכטען פאָרגעקומען אין מאָסקווע אַן אויסטויש פון געהיימע דאָקומענטען צווישען דייטשלאַנד און די סאָוויעטען.

דער דייטשער געזאַנדטער האָט געוואָלט מיטטיילען דעם סאָוויעטישען מלחמה ־ קאָמיסאַר געניויע ידיעות וועגען דער בעוואָפנונג פון דייטשלאַנד און דערפאַר האָט ער בעקומען אַזעלכע ידיעות פון די סאָוויעטען.

אונזער פריינד

דוד זילבערבערג און פאַמיליע

צוליב'ן טויט פון זייער אונפערגעסליכער

מוטער

רריקען מיר אויס דעם טיפסטען מיטגעפיהל.

7298 פאַמיליע פוקס.

בלב נשבר ונדכה אנו מודיעים על האסון הגדול שקרנו בהלקח מאתנו אחרי מחלה קצרה וכבדה בעלי היקר אבינו זקננו, חותננו, אחנו, גיסנו, פאר ראשנו

נ"ע

שמחה בינם ב"ר יוסף דוד ז"ל קליין

הלויתו למנוחת עולמים תהיה היום, יום ד' פרשת וישב, כ"ב לחודש כסלו בשעה 12 בצהרים ממעונו זאמענהאָף 33

השרוים בצער עמוק

משפחתו המתאבלת

צו דער עפענטליכקייט!

אזוי ווי איך בין געקומען צו

י. גאָלדבערג, פּיעטריקאָווער 60

(שניידער־מייסטער). אַהיימנעהמען אַן איבערציג פון אַ פעלץ אויף אויסציפּערטיגען איהם, איז ער מיך בעפאַלען, דערפאַר, ווייל כ'האָב מיך פערשפּעטיגט און נישט געקענט זיין ווען דער קונדע האָט געפאַסט דעם פעלץ. ער האָט מיר דעם פעלץ נישט געוואָלט געבען צום אויספערטיגען און נישט געוואָלט מיר בעצאָהלען דעם אַלטען חוב. ער איז מיך בעפאַלען אין מערדערליך געשלאָגען מיט אַ שיר ביז בלוט. געגען דעם אויפיגען שלעגער גאָלדבערג וועל איך געריכטליך אַרויסטרעטען.

7818 ש. שוואַרצבערג, פּיעטריק. 92

Dr. med. A. MINC

אויגען־קראַנקהייטען

זאַמענהאָף 9, טעל. 245־98

נעהמט אָן פון 1—2 נאַכמ. און פון 7—8 אָוונד

דר. מ. וואָלפסאָן

האָט זיך איבערגעצויגען

נאַרוטאָוויטשאַ (רזשעלנאַ) 2

טעלעפאָן 128־83

נעמט אָן פון 5 — 7 נאַכמיטאָג

Dr. med.

R. ZALCWASSER

כירורג

ציגעל־גאַס 19, טעל. 125־17

צוריקגעקעהרט.

7398 עמפּפאַנגט פון 4—7 נאַכמיטאָג.

Dr. med. REICHER

פּאָלודניאָווא 28, טעל. 20193

ספּעציאַל ארצט פאַר מענער־שוואַכע־בעהאַנדלונג

נעהמט אָן פון 8—11 פריה און פון 5—8 אָוונד.

זונטאָג און יום־טובים פון 9—1 בייטאָג.

כעמיש־באַקטעריאָלאָגישע לאַבאָראַטאָריע

פון

מאַגיסטער ג. שאַץ

פּיעטריקאָווער 37, 2 שטאָק פראָנט

אַנאַליזען פון קאַל, אורין, לייכעך א. אנד.

מעסיגע פרייזען מעסיגע פרייזען

„שיר“ זאַל „פילהאַרמאָניע“ „שיר“

נאַרוטאָוויטשאַ 20.

לאָדזשער יודישער מוזיק־פעראיין „שיר“

דינסטאָג די דחנוכה, דעם 28 דעצעמבער 8.45 אָוונד

קומט פאָר: אַ גראַנדיעזער

כאָר־קאָנצערט

אונטער דער לייטונג פון פּראָפ. י. פילוויש ס.

סאָליסטען: פּראָפ. ס. קראַפּיוניק (סאָפּראַ), ה"ה ס. לעווין (באַס) און ה. קאַרן (טענאָר).

אין פּראָגראַם: זולצער. שובערט, היידען, מענדעלסאָן, ווי אויך יודישע פאָלקס־לידער.

ביים קלאַוויר: פּראָפ. ל. לאַקס.

בילעטען צום פרייז פון 75 גר. ביז 3.50 זל. צו בעקומען אין קאַסע פון פילהאַרמאָניע. „שיר“ „שיר“

Dr. A. SZMIRGELD

ספּעציאַליסט פון נערווענקראַנקהייטען

שפּראַכשטערונגען, (שטאַמלען און אַנדערע)

היילונג פון שוואַך־ענטוויקעלטע און שווער־ערציהבאַרע קינדער

ul. ŚRÓDMIEJSKA Nr. 27

טעלעפאָן 151 89 פון 5 ביז 7

LEKARZ-DENTYSTA

S. LIBERMAN-HONIGSZTOK

ציגעל־גאַס 14 (פריהער 46)

קוואַר אַפּיצינע, 1. שט., טעל. 225־82

נעהמט אָן פון 9—2 און פון 4—7 אָוו.

צו ביליגע פרייזען.

צאָהן־אַרצט

J. ROZIN-REICHOWA

נעמט אָן אין דער לעטשניצע „POMOC“

אַלעקסאַנדראָווסקאַ 1

מאָנטאָג, מיטוואָך און פרייטאָג פון 3—6 אָוונד.

Dr. med. N. ROZEN

צאָהן־כירורג צאָהן, קיפער, דזיאָנסלעס, גימען־ און צונג־קראַנקהייטען

רענטגענאָדיאַגנאָסטיק.

Andrzeja 7, tel. 216-57

פון 3—7 נאַכמ.

ENGLISH

פאַראָנפענגער און פאָרט־געשריטענע. קאָנווערסאַציע, ליטעראַטור

צו צוגענגליכע פרייזען

ערטיילט אַ פעהיגער פּע־דאַגאָג. — אָפּפרעגען אין אַדמיניסטר. פאַר „Mir“

יודען!

אויף חנוכה זאָלט איהר נוצען נור דעם ארץ־ישראל'דיגען

שמן זית זך.

צו בעקומען אין „תוצרת ארץ־ישראל“, שרודמיעסקאַ 1 (פראָנט־געוועלב)

טעלעפאָן 193־42

Dr. med.

W. Eychner

אַקושעריע און פרויען־קראַנקהייטען

וואוינט איצט 4 צעגעלניאַנאַ 4

(נעבען קינאָ „טשאַרי“) טעל. 134־72

נעהמט אָן פון 2 ½—4 און פון 7 — 8 אָוונד

Dr. J. Herszfinkiel

ספּעציאַליסט פאַר קינדער־קראַנקהייטען

האָט זיך איבערגעצויגען

אויף זשעלאַזנאַ 8a, טעל. 111־87

נעהמט אָן פון 8—9 און פון 3—5 נאַכמ.

Dr. med.

H. LUBICZ

ספּעציאַליסט פאַר הויט־, ווענערישע און געשלעכטס קראַנקהייטען

צעגעלניאַנאַ 7 (פריהער 43) טעל. 141־32

עמפּפאַנגס־שעה'ן 8 — 10, 12 — 2 און 5 — 8, זונטאָג אין יו"ט 9—1. פאַר דאַמען בעזונדערער וואַרטע־זאַל.

Dr. med. URBACH

האָט זיך איבערגעצויגען

אויף פּיעטריקאָווער 8

טעלעפאָן 89־148

ספּעציאַליסט פאַר נערווען ־ קראַנקהייטען.

נעמט אָן פון 4 ביז 6 נאָכמיטאָג.

געוו. פרעזעס פון העכסטען געריכט
גיט ערקלערונגען אלס עדות אין „בריסקער" פראצעס

װ א ר ש א, 1 (טעלעפאניש). אלס ערשטער װערט היינט אויסגעהערט דער עדות פראפ. קולטשיצקי, מיטגליד פון הויפט-ראט פון נ.פ.ר.

אדוו. בערענסאן פרעגט איהם ווי אזוי ער האט בעטראכט דעם קאנגרעס פון „צענטראלעוו".

עדות: דער צוזאמענפאהר האט געהאט דעם ציל אומצוװארפען די לעגענדע, אז די דעפוטאטען פון די אפאזיציאנעלע ריכטונגען זענען נישט דער אויסדרוק פון דער געזעלשאפטליכער מיינונג, אז זיי זענען נאר א שוים, וואס איז נישט פערבונדען מיט דער בעפעלקערונג, מ'האט געדארפט בעווייזען, אז

צווישען סיים און דער געזעלשאפט איז פערהאן א קאנטאקט

דאס איז געווען א פאליטישע מאניפעסטאציע און אויב ס'איז צו איהר געקומען זענען די אויטארען דער צד כשנגד. וועלכער האט שטענדיג געזאגט, אז די דעפוטאטען זענען נישט די רעפרעזענטאנטען פון פאלק. ווייטער האט זיך געהאנדעלט וועגען די קומענדיגע וואהלען, וועלכע וואלטען געגעבען א קלארע סיטואציע — אדער די רעגירונג וואלט בעמוזט אוועק צוליב דעם, וואס די אפאזיציע וואלט בעקומען א מחה-הייס, אדער ס'וואלט געמוזט קומען צו א נייעם מלוכה-אטענטאט.

אדוו. בערענסאן: איהר א"ס געלערענטער סאציאלאג האלט פאר נארמאל, אז די ריכטונגען ווענדען זיך צו דער בעפעלקערונג.

— פערשטעהט זיך, אויב מען אבסערווירט דאס פאליטישע לעבען אין אייראפא קומט מען צו דער איבערצייגונג, אז היינט איז פערהאן אן אנדער בעציהונג פון דעפוטאט צום וועהלער, ווי ס'איז געווען מיט 50 יאהר צוריק. דער קאנטאקט מיט'ן וועהלער — דאס איז דער הויפט פרינציפ, ווייל ראַרט, ווי א קאנטאקט איז א שטארקער, למשל אין ענגלאנד, בעלגיען, איז דער פארלאמענטאריזם א געזונדער און רעגירונגס קריזיסען זענען זעלטענער וואו דער קאנטאקט איז א שוואכער. די צוזאמענפאהרען זענען אין גייסט פון דער קאנסטיטוציע, ווייל וואס גרעסער ס'איז די ריכטונג, אלס שווערער איז איבערצוגעהען אויפ'ן וועג פון אטענטאט, די סאציאליסטען אין דייטשלאנד קענען נישט אלס מאסען ריכטונג ארויפגעהען אויף דעם וועג, אויף וועלכען ס'געהט היטלער.

אדוו.: צי איז מעגליך, אז דעפ. פאפיעל זאל הינטער אייערע פלייצעס האבען ארגאניזירט א רעוואלוציע?

— דאס איז אויסגעשלאסען, איין פאפיעל האט גארנישט געקענט טון, איבעריגענס איז אונזער ריכטונג א לעגאלע. און צי קען מען בכלל מאכען א רעוואלוציע מיט דער הילף פון עווענטועלע באיובקס?

אדוו. נאוואדווארסקי: איז דאס אמת, אז די אפאזיציאנעלע שטימונגען זענען נאכ'ן ארעסט פון די דעפוטאטען קלענער געווארען?

— איך האלט, אז ס'איז געווען פאַרקעהרט, היכסטענס האט מען צוליב די רעפרעסיעס געקענט וועניגער רעדען.

פראקוראר ראוזע: איהר האט געזאגט, אז דער קאנגרעס איז געווען א צוגרייטונג צו די וואהלען, איהר האט דאך אבער געלייענט די ערקלערונג פון ניעדזשאלקאווסקי'ן, אז ס'איז שוין צייט אוועקצווארפען די לעגענדע, אז דער קאנגרעס איז געווען פאר די וואהלען.

— אדוו. שטערלינג: באלד, באלד, הער פראקוראר, אבער דאס איז געווען געשריבען אין מערץ 1931, פיל שפעטער פון קאנגרעס.

פראקוראר: דאס איז אמת, מיר האט זיך געהאנדעלט

וועגען דער היסטארישער פערספעקטיוו

מיט דעם ענדיגט זיך דאס עדות-זאגען פון פראפ. קולטשיצקי, דאן בעט א ווארט אדוואקאט האניגוויל. וועלכער זאגט, צוליב דעם וואס וועגען טאג פון 14 סעפטעמבער, דארף מען, לויט'ן בעשילדיגונגס אקט רעדען, ווי וועגען א טאג ווען ס'האט געדארפט אויסברעכען די רעוואלוציע, וואלטען מיר מיט דעם שוין געוואלט ענדיגען. איך ערקלעהר, אז מיט עטליכע טעג פאר זיין ארעסט האט דעפ. ליבערמאן אנגעשריבען א בריף צום אדוו. גראספעלד אין פשעמישל וועגען די צילען פון דער מאניפעסטאציע, דעם 14 סעפטעמבער, אין בריף איז אויסגעדריקט די בעציהונג פון פ.פ.ס. צו דער דאזיגער מאניפעסטאציע, צוליב דעם וויל איך בעטען ארויסצורופען אלס עדות דעם אדוו. גראספעלד.

פראקוראר ראוזע! די מיינונג פון אנ'עינצעלנעם דיסציפלינירטען מענשען האט נישט קיא בעדייטונג מיר האבען א צירקולאר נומער 13, וועלכער זאגט, אז הגם די וואהלען זענען שוין געשטימט געווארען וועט דאך די אקציע פון 14 סעפטעמבער נישט ענדערען איהר כאראקטער. אויב אימיצער איז נישט מסכים געווען מיט דער אקציע פון דער פארטיי. האט ער געקענט פון דארט ארויסטרעטען, איז ער געבליבען זיצען האט ער געצויגען די קאנסעקווענצען וועלכע האבען איהם דערפיהרט אויף דער בעשולדיגונגס-באנק.

אדוו. האניגוויל: צי האט דער פראקוראר עפיס געגען דער ארויסצורופען דעם אדוו. גראספעלד אלס עדות?

— ניין, פאר דער אינדיווידועלער פעראנטווארטליכקייט האט עס א בעדייטונג.

— אויב אזוי וואלט איך נאר געוואלט דאנקען דעם פראקוראר אין נאמען פון דעפ. ליבערמאן, וועלכער איז

שוין 40 יאהר אין דער פארטיי

פאר דער עצה ארויסצוטרעטען פון איהר.

דאס געריכט בעשליסט ארויסצורופען דעם אדוו. גראספעלד אלס עדות.

ד"ר מיכאלאוויטש, דער סעקרעטאר פון די ארבייטער-ספארט-פעראיינען גיט ערקלערונגען וועגען קורס אין זאווארוש. דאס איז געווען א קורס צו פראפאגירען די מיליטערישע צוגרייטונג.

אדוו. בענקעל: צי זענען דארט געווען פארטראגען וועגען די פרינציפען פון סאציאליזם.

— ס'זענען געווען אזעלכע, נאר וועגען דעם האט געוואוסט דער מלוכהשער אמט פאר פיזישע ערציהונג.

דאן ווערט אויסגעהערט דער געוו. וויצעמארשאלעק פון סיים דעמבסקי, אויף א פראגע פון אדוו. אורבאנאוויטש, ענטפערט דער עדות: נאך דער מאי-איבערקערעניש האט די „פיאסט"-ריכטונג צו וועלכער איך געהער, זיך געשטעלט אויפן גרונד פון געשעהענע פאקטען. ס'האט זיך געהאנדעלט וועגען ליקווידירען דאס וואס איז שוין געשעהן און צוריקקעהרען צו נארמאלע בעדינגונגען. דעם בעשלוס צו שטימען פאר פילסודסקי'ן אלס מלוכה-פרעזידענט איז אנגענומען געווארען דורך א מעהרהייט פון דער ריכטונג. וויטאס אין קארניק האבען אקצעפטירט די שטעלונג. הגם מיר זענען געווען אפאזיציאנעל געשטימט איז אונזער בעציהונג דאך געווען א זאכליכע. מיר האבען געהאלטען אז די מעטאדען זענען שלעכטע, ווייל דאס איבערבויען דאס פאליטישע לעבען קען נישט בעשטעהן אין שפאלטען ריכטונגען.

וועגען די וואהלען אין 1928

האט מען פיל גערעדט. ס'איז געווען אנ'אינטערפעלאציע אין סיים. דער דעמאלסדיגער אינערן-מיניסטער סקלאדקאווסקי האט מיט דער בעקאנטער אויפריכטיגקייט מודה געווען, אז ביי די וואהלען זענען געווען גרויסע מיסברויכען, אבער ה' סקלאדקאווסקי האט קוועסטיאנירט צי די מיסברויכען האבען געווירקט אויפ'ן אויסגאנג פון די וואהלען.

מיר זענען אויך געשטאנען אויפ'ן שטאנדפונקט, זאגט דער עדות ווייטער. אז די פאר מאי בעציהונגען זאלען זיך נישט אומקעהרען, אבער מיר האבען געוואלט, אז דאס זאל קומען אויפ'ן רעכטליכען וועג לויט דער קאנסטיטוציע. דאן רעדט נאך דער עדות וועגען וויטאס'עס טעטיגקייט.

פראקוראר גראבאווסקי: איהר האט געשריבען צו וויטאס'ן אז פוּשאר פאהרט קיין קראקא, צי האט איהר נישט אינפארמירט וויטאס וועגען די בעשלוסען פון פ.פ.ס.

עדות: איך דערמאן זיך נישט, אויב דער בריף איז קאפירט, קען מען פעסטשטעלען.

דאן גיט ערקלערונגען דער רעדאקטאר פון דער נ.פ.ר.'ישער „פלאצובקא" קוועטשינסקי. דער עדות זאגט, אז ער האט זיך בעשעפטיגט מיט'ן ארגאניזירען דעם קראקאווער צוזאמענפאהר און מאניפעסטאציע פון 14 סעפטעמבער. וועגען דער רעוואלוציאנערישקייט פון קאנגרעס האב איך זיך ערשט שפעטער דערוואוסט פון דער סאנאציע-פרעסע. דער עדות אליין האט גערופען, אז אפילו די וואס האבען לעגאל געוועהר, זאלען עס נישט מיטנעמען.

אדוו. צי קענט איהר ציטירען די פאלען פון פראוואקאציע בנוגע די אפאזיציאנעלע ריכטונגען?

דער עדות דערציילט עטליכע פאלען פון אזא פראוואקאציע.

אדוו. שטערלינג: פארוואס איז סאוויצקי ארעסטירט געווארען.

— דאס ווייס איך נישט, אלץ האבען מיר אויפגעקלערט, ליבערמאן איז ארעסטירט געווארען צוליב'ן מלוכה-טריבונאל, וויטאס ווייל ער איז וויטאס טשאלקאש אין דיבגא, ווייל זיי זענען יונגע פיאנער אין פוטעק, ווייל זיי זענען געווען מיטגלידער פון דער אדמיניסטראטיווער קאמיסיע. באגינסקי צוליב א חטא פון 1923. אבער פארוואס סאוויצקי איז ארעסטירט געווארען ווייסען מיר נישט.

דערויף ווערט ערקלערט א הפסקה. נאך דער פויזע טראגט דער פראקוראר אריין א פארשלאג, אז ס'זאל ארויסגערופען ווערען אלס עדות דער מאיאר דושאדאש. וועלכער דארף ערקלערען, אז זיין אינפארמאטאר ווענען פ.פ.ס. איז געווען דער רעדאקטער פון פ.פ.ס'ישען „נאפשוד" העקער, דאן זאל ארויסגערופען ווערען קאמיסאר פיקס, וועגען די געשעהענישען ביים ציטאדעל אין 1929, ס'זאל אויך ארויסגערופען ווערען דער מיטגליד פון דער סיים-יונג ראוויצקי, וועלכער זאל ערקלערען, אז זיינע ערקלערונגען וועגען ספיצירען אינצידענט אין סיים זענען דורך דער אויספארשונגס-קאמיסיע נעפעלשט געווארען.

די פערטיידיגונג איז נישט געגען ארויסצורופען די דאזיגע עדות בתנאי, אז ס'זאלען אויך ארויסגערופען ווערען נאכאמאל די עדות העקער, זשילאווסקי, ארצישעווסקי און קוואפינסקי, כדי זיי צו קאנפראנטירען מיט'ן פראקורארס עדות.

ס'הויבט זיך אן א דיסקוסיע צווישען די צדדים, דער פראקוראר איז שוין גרייט צו רעזיגנירען פון די עדות, די פערטיידיגונג וויל אבער נישט אין דאס געריכט בעשליסט די עדות ארויסצוזוקען.

דאן קומט אלס עדות דער געוו.

פרעזעס פון העכסטען געריכט מאגילניצקי

אויף דער פראגע, צי ס'זענען איהם בעקאנט פאלען פון ברעכען דאס געזעץ דורך דער מאירעגירונג ענטפערט דער עדות:

— דער ערשטער פאל איז געווען די פראגע פון אויסוועהלען א גענעראל וואהל-קאמיסאר, וועלכען דער פרעזידענט דארף בעשטימען פון צווישען 3 קאנדידאטען, וועלכע ס'שטעלט פאר דאס העכסטע געריכט.

פאר דעם פארשטעלען די ליסטע פון די קאנדידאטען, האט זיך צו מיר געווענדעט דער דעמאלסדיגער יוסטיץ-מיניסטער מיישטאוויטש און ערקלערט, אז די רעגירונג וויל, אז איינע פון די דאזיגע קאנדידאטען זאל זיין ה' צאר. איך האב דערויף ערקלערט, אז דאס איז נישט אין הסכם מיט'ן געזעץ, ווייל ה' צאר אלס וויצע-מיניסטער קען נישט זיין קיין קאנדידאט אויף א גענעראלען וואהל-קאמיסאר. נאך דער דאזיגער מיינער ערקלערונג, האב איך בעקומען א בריף פון מארשאל פילסודסקי, וועלכער איז דעמאלט געווען פרעמיער מיט א פאדערונג, אז ה' צאר זאל אונבעדינגט זיין איינער פון די קאנדידאטען. די פאדערונג בין איך נישט נאכגעקומען און איך האב צווישען די קאנדידאטען נישט איינגעשטעלט דעם ה' צאר, דעמאלט האב איך בעקומען נאך א בריף פון מארשאל פילסודסקי, אז ער האט נישט פאר-ענטשפרעכענד מיין ליסטע פארצושטעלען דעם מלוכה-פרעזידענט און פערלאנגט א נייע קאנדידאטען-ליסטע, איך האב מיך ווידער אקעגענגעשטעלט, ווייל דאס געזעץ ערלויבט נישט פארצושטעלען קיין נייע קאנדידאטען. באלד דערויף איז דער מארשאל אוועקגעפאהרען קיין גענף און צו מיר האט זיך געווענדעט ה' באַרטעל מיט א ביטע פארצושטעלען נייע קאנדידאטען, ווייל ער וויל זיך נישט אקעגענשטעלען דעם ווילען פון מארשאל פילסודסקי. בעטאנענדיג, אז ווען ס'וועט נישט פארגעשטעלט ווערען קיין נייע קאנדידאטען-ליסטע, וועלען די וואהלען מוזען אפגעשלעפט ווערען. די פעראנטווארטליכקייט האט געזאלט פאלען אויף מיר. איך בין נישט איינגעגאנגען אויף דעם פארשלאג, נישט קוקענדיג אויף דעם אלעם איז אלס וואהל-קאמיסאר בעשטימט געווארען ה' צאר.

ווייטער רעדט דער עדות ארום די פראגע פון פרעסע-דעקרעט, זאגענדיג, אז דער ה' צאר האט אין א פריוואט געשפרעך געפרובט צו ווירקען אויף איהם וואס פאר א שטעלונג דאס העכסטע געריכט דארף אננעמען צום פרעסע-דעקרעט. דעמאלט האב איך געפרעגט דעם ה' צאר פארוואס האט דאס געריכט ביז איצט נישט אויסגעפירט די אורטיילען איבער ה' סטפיטשינסקי. איך האב בעקומען אנ'ענטפער, אז ס'איז נישטא פארוואס זיך צו אײלען, ווייל ער וועט זיכער בעפרייט ווערען.

אדוו. בענקעל: צי האט די הויפט-וואהל-קאמיסיע און דער וואהל-קאמיסאר עפיס א ווירקונג?

— א גרויסען, דער הער צאר האט דאך געגען דעם געזעץ מסכים געווען אויף אפענע וואהלען.

דאן גיט ערקלערונגען

דער עדות טוגוט

אדוו. שימאנסקי: צי איז די אויפגאבע פון צענטראלעוו געווען א רעוואליציע?

— אויסגעשלאסען. כדי צו מאכען א רעוואלוציע מיז מען היבען ענטשפרעכענדע מיטלען. ס'איז אנ'אינזיו פעסטצושטעלען, אז דער צענטראלעוו האט בעגרייט אנ'אטענטאט. דער קאנגרעס פון צענטר-אלעוו האט געהאט פאר א ציל צו רופען די נאך מאי רעגירונגען, אז זיי זאלען זיך בעזינען און געהן מיט א געזעצליכען וועג.

— צי איז היינט פערהאן א דיקטאטור?

— יא, אבער א שעמעוודיגע ווי א בתולה?

מיט דעם איז דער היינטיגער טאג פערענדיגט געווארען.

Dr. med. NIEWIAŻSKI

ספעציאליסט פאר סיפיליס, טריפער און הויט-קראנקהייטען, בעהאנדלונג פון מענער-שוואכע

אנדזשעיא 5, טעל. 159-40

נעמט אן פון 8–11 און פון 5–9 אוו.
זונטאג און יום-טוב פון 9–1 פארם.
בעזונדערער ווארטע-זאל פאר פרויען

יודיש טעאטער אין „פילהארמאניע"
דירעקציע: ד. צעלמייסטער און א. בעזמאן.

דער לאדזשער ליבלינג **רעגינא צוקער**
און אלע ארטיסטען פון פילהארמאניע פערבעטען אלע! אלע!
אויף דעם פרייטאג, שבת און זונטאג אין פילהארמאניע צום ערשטען גרויסע נייע אויפפירונג
חנוכה-פרעמיערע!

ביילקע אין אדעס!

מיט רעגינא צוקער אלס „ביילקע" אין 3 אקטען מיט 24 שענסטע געזאנג-נומערן.
צום ערשטען מאל אויף דער יודישער ביהנע אין פוילן

שבת, 12 פריה א מתנה דעם לאדזשער טעאטער-עולם
איינהייטס-פרייזען אלע פלעצער אין פארטער צו 1 זל.
באלקאן גאלעריע – 50 גר. ווער עס קויפט פריהער, בעקומט א בעסערען פלאץ.
בילעטען שוין צו בעקומען אין קאסע פון פילהא מאניע.

ס'װערט געשפילט **„פון כתריליאווקע ביז ניו-יארק"**

לאָדז
2 דעצעמבער 1931

„נייער פאָלקסבלאַט"

לאָדז,
2 דעצעמבער 1931

דער וויזיט
פון גראַנדי'ן אין אַמעריקע

די רייזע פון איטאַליענישען אויסערן-מיניסטער גראַנדי קיין אַמעריקע איז פאָרמעל געווען אָנגעגעבען אויפ'ן בעזוך פון אַמעריקאַנישען שטאַאַטס-סעקרעטאַר פאַר אויסערליכע ענינים, סטימסאָן אין איטאַליען. אין דער אמת'ן אָבער איז גראַנדיס וויזיט נישט געווען קיין צופעליגער. ווי ס'האָט ריכטיג אָנגעוויזען, די „ניו-יאָרקער טיימס", איז דער פּלאַן פון די איטאַליענישע פּאָליטיקער געווען צו דערשלאָגען זיך צו דיפּלאָמאַטישען ערפאָלג, זאָל זיין אַן אויסערליכען אין אַמעריקע, כדי צו פאַרווישען דעם איינדרוק, וועלכען עס האָט געמאַכט די בעגעגעניש פון פּרעזידענט הובער מיט'ן פראַנצויזישען פּרעמיער לאַוואַל.

די קאָנקורענץ מיט פּאַריז איז איינער פון די בעזונדער-גרונדען אין דער איטאַליענישער אויסערליכער פּאָליטיק, די איטאַליענער האָבען ערוואַרט אַן ערפאָלג פון'ם וויזיט צוליב דעם, וואָס אין אַ רייה פּונקטען פאַלען כלומרשט צונויף די שטרעבונגען פון די פעראייניגטע שטאַאַטען און פון איטאַליען. אין וואַשינגטאָן לעגט מען גרויס אַכט אויף דער פראַגע פון ענטוואָפנונג, אויך די פאַשיסטישע פּאָליטיקער טרעטען לעצטענס אַרויס אַלס אָנהענגער פון ענטוואָפנונג. אין די פעראייניגטע שטאַאַטען בעציהט מען זיך אָהן גרויסען ענטוזיאַזם צום ווערסאַילער טראַקטאַט, אויך איטאַליען שטעהט איצט אויפ'ן שטאַנדפּונקט, אַז דער טראַקטאַט מוז רעווידירט ווערען, און גראַנדי האָט טאַקע געהאַפט דערמאָנען אין אַמעריקא אַז אויך אין איראָפּע זענען נישט אַלע מלוכות צופרידען פון ווערסאַיל.

אָבער די האָפנונגען, וועלכע מען האָט אין איטאַליען פערבונדען מיט גראַנדיס וויזיט אין אַמעריקע, זענען נישט מקוים געוואָרען. קודם כל האָט די אָפיציעלע פּרעסע אין אַמעריקע בעצייכנט זיך אונטערצושטרייכען, אַז דער וויזיט פון גראַנדין קאָן נישט האָבען אַזאַ בעדייטונג, ווי דער וויזיט פון לאַוואַל'ן, דאָס איז פערשטענדליך. לויט די דיפּלאָמאַטישע מנהגים ווערט די אויפנאַהמע פון אַן אויסלענדישען גאַסט צוגעפּאַסט צו דער שטעלונג, וועלכע זיין מלוכה פערנעהמט אין דער וועלט. און אַזוי ווי די דאָמינירענדע ראָלע פון פראַנקרייך אין איראָפּע קאָן פון קיינעם נישט פערלייקענט ווערען, איז נישט צו פערגלייכען די בעדייטונג, צו וועלכע עס האָט געהאַט דער וויזיט פון גראַנדין לגבי דעם וויזיט פון לאַוואַל'ן.

גראַנדי איז זעהר אַ קלוגער פּאָליטיקער, און דעריבער האָט ער באַלד ביים אָנקומען אונטערגעשמראַכען, אַז ער האָט גאָרנישט בדעה צו קאָנקורירען מיט'ן פראַנצויזישען פּרעמיער, דערצו האָבען נאָך די אַמעריקאַנער בלעטער געגעבען גראַנדין אָנצוהערען, אַז נישט הובער, נישט סטימסאָן זענען נישט געניגט צו פיהרען מיט איהם געשפּרעכען וועגען דער רעוויזיע פון ווערסאַילער טראַקטאַט, האַלטען זיי פאַר אומבעקוועם צו בעריהרען די פראַגע וועגען רעוויזיע, ווייל דאָס וואָלט געהייסען אַריינמישען זיך אין די אינערליכע ענינים פון איראָפּע.

אַפילו אין דער פראַגע וועגען ענטוואָפנונג, וואו די אונטערהאַנדלונגען האָבען געקענט טראָגען דעם כאַראַקטער פון אַ געמיינזאַמער איטאַליעניש-אַמעריקאַנישער דעמאָנסטראַציע, איז די לאַגע פון גראַנדין נישט געווען אַזוי עפעקטפול, ווי מ'האָט דאָס ערוואַרט אין איטאַליען. איין איינפלוסרייכע צייטונג האָט אַפילו געשריבען, אַז אין אַמעריקע גלויבט מען נישט אין דער אויפריכטיגער שטרעבונג פון די פאַשיסטען צו שלום און ענטוואָפנונג.

דער אָפיציעלער קאָמוניקאַט וואָס איז אַרויסגעגעבען געוואָרען נאָך די אונטערהאַנדלונגען מיט גראַנדין דערצעהלט, אַז דער מיינונגס - אויסטויש האָט געבראַכט צו דער איינשטעלונג פון אַ „סימפּאַטישען הסכם" אין אַ רייה אינטערנאַציאָנאַלע פראַגען, דער אויסדרוק „סימפּאַטישער הסכם" פערפליכטעט צו גאָרנישט. דאָס איז צו זעהען שוין דערפון, וואָס ווענען קיין שום קאָנקרעטע דערגרייכונגען ווערט אין קאָמוניקאַט נישט גערעדט. עס איז נישטאָ אין איהם קיין סימן פון וועלכע עס איז ממשותדיגע פּלענער, וועלכע זאָלען האָבען דעם ציל גובר צו זיין די שוועריגקייטען, אין וועלכע עס געפינט זיך איראָפּע.

פ. ב.

—=:)O(:=—

שפּענדונגען אויף יוד. צוועק
פון שניצלער'ס ירושה

וויען (יט"אַ) די פאַמיליע פון פערשטאָרבענעם דיכטער אַרטור שניצלער האָט איבערגעגעבען דער וויענער קהלה 1000 שילינג אַלס שפּענדונג פאַר'ן יודישען שפּיטאָל און 300 שילינג צו פערטיילען צווישען אָרימע לייט. דאָס איז געשעהען אין הסכם מיט דער צוואה פון פערשטאָרבענעם און פון די איינשפּאָרונגען צוליב דער בעשיידענער לויה.

די יודישע קהלה האָט, ווי בעקאַנט, אויף איינענע קאָסטען בעשטימט אַן ערען-קבר פאַר'ן דיכטער.

דער צום טויט פערמשפּטער רעוואָלוציאָנער
אַלס עדות אין בריסקער פּראָצעס

אַלס עדות פון דער פערטיידיגונג אין בריסקער פּראָצעס איז אַרויסגעטרעטען דער אַלטער רעוואָלוציאָנער, דער פּעפּעסאָוויעץ יאַן קוואַפּינסקי, וועגען זיין עדות זאָגען שרייבט דער „ראָבאָטניק".

„מיט 27 יאָהר צוריק האָט אין וואַרשאַווער מיליטער-געריכט דער יונגער אַדוואָקאַט בערענסאָן פערטיידיגט דעם יונגיטשקען פּעפּעסאָוויעץ און באָיאָוויעץ יאַן קוואַפּינסקי. דאָס געריכט פון די צאַרישע גענעראַלען האָט פערמשפּט דעם באָיאָוויעץ צום טויט. אַ דאַנק די בעמיהונגען פון אַדוו. בערענסאָן איז די טויט-שטראָף פערביטען געוואָרען אויף קאַטאָרגע.

נעכטען איז יאַן קוואַפּינסקי, נאָכ'ן אָפּקומען די קאַטאָרגע און נאָך 13-יעהריגער זעלבסטאָפּפערונגסדיגער אַרבייט אין אונאָפּהענגיגען פּוילען, געשטאַנען פאַר א פוילישען געריכט אַלס עדות פון דער פערטיידיגונג, וועלכע ווערט אָנגעפיהרט דורכ'ן אַדוואָקאַט לעאָן בערענסאָן, וועלכער פערטיידיגט אויך איצט פּעפּעסאָוצעס, אָבער פאַר א פּוילישען געריכט.

וואָסער גרויסער טראַגעדיע עס ליגט בעהאַלטען אין דאָזיגען „פּאַקטישען מצב"! וואָס האָט געדאַרפט פיהלען יאַן קוואַפּינסקי, וועלכער האָט אין משך פון לאַנגע אַכט טאָג געמוזט קוקען אין טויט אין די אויגען אַריין און וועלכער וואָלט גלייך ווי אַנדערע באָיאָוצעס, אויסגעשריגען: „זאָל לעבען דאָס אונאָפּהענגיגע פּוילען!". ווען מען וואָלט איהם געפיהרט צו דער תליה — וואָס האָט געדאַרפט פיהלען אַט דער אַלטער באָיאָוויעץ, ווען ער האָט געזעהן זיינע געוועזענע פערטיידיגער פאַר דער בעשולדיגונגס באַנק, אויף וועלכער עס זיצען זיינע לאַנגיעהריגע חברים, אַלס „פערשווערער" און „אַטענטאַטער", ווייל זיי האָבען אַ מאָל אונאָפּהענגיגען פּוילען פערטיידיגט רעכט און פרייהייט, זיי קעמפען פאַר סאָציאַליזם און פאַר'ן געהעריגען איינפלוס פון אַרבייטער-קלאַס אין דער מלוכה?

די שטים האָט זיך געבראָכען ביי קוואַפּינסקי'ן, ווען ער האָט ערקלערט, ווי אויף דיזעלבע פּאַרטייען פון ציטאַדעל, אויף וועלכער עס זענען אומגעקומען די קעמפער פאַר אונאָפּהענגיגקייט און סאָציאַליזם, האָט דער פּאָליציאַנט פוקס און זיינע געהילפען געיאָגט און געשלאָגען פּרויען און קינדער, וועלכע זענען געקומען אָפּגעבען כבוד די געפאַלענע העלדען, ווי די דאָזיגע שרעקליכע פּאָסירונג איז אַרויסגערופען געוואָרען דורך אַ געשריי פון אַ שפּיצעל אַ מאָסקאַל, וואָר ווייס, צי נישט פון אַ געוועזענעם שפּיצעל פון דער צאַרישער אָכראַנע".

פּראָפ. איינשטיין וועגען מיליטער-דינסט און ענטוואָפנונג
עס מוז געשאַפען ווערען אַן אינטערנאַציאָנאַלע שוץ געגען מלחמות

אין עטליכע גרויסע איירפּאָפּעאישע בלעטער איז די טעג פערעפענטליכט געוואָרען אַן אַרטיקעל פון פּראָפ. אַלבערט איינשטיין א. נ. „מיליטער-דינסט און ענטוואָפנונג". דער אַרטיקעל הויבט זיך אָן מיט פעסטשטעלען דעם גרונדפּרינציפּ פון דעם מאָדערנעם מלוכה-לעבען: „די מלוכה פאַר דעם בירגער, נישט דער בירגער פאַר דער מלוכה". וועגען דער פאָלקסווירטשאַפט קאָן מען זאָגען דאָסזעלבע. די הויפּט-אויפגאַבע פון דער מלוכה איז דער שוץ פון יחיד און דאָס געבען איהם די מעגליכקייט זיך אויסצולעבען אַלס שעפערישע פּערזענליכקייט. די מלוכה, זאָגט איינשטיין, דאַרף זיין אונזער משרת און נישט מיר די אָרימע קנעכט. די מלוכה צוטרעט דעם געבאָט דערמיט, וואָס זי גרייט צו די מענשען צו פערניכטען די בירגער פון אַן אַנדער לאַנד. דער דאָזיגער כלל איז צו מייסטענס פערשטענדליך אין אַמעריקע און דערייבער רעכענט איינשטיין, אַז אין אַמעריקע וועט דער קאַמף געגען קריג געפינען די מעכטיגסטע אונטערשטיצונג.

איינשטיין איז אַן אויסגעשפּראָכענער געגנער פון אַלגעמיינעם מיליטער-פליכט, וועלכע ווירקט לויט זיין מיינונג שלעכט אויף דער גייסטיגער און דער עיקר אויף דער מאָראַלישער ענטוויקלונג פון מענשען. ריכטיג ווייזט מען אָן, אַז די גרעסטע מניעה איינצושטעלען אינטערנאַציאָנאַלע אָרדנונג איז דער נאַציאָנאַליזם, וועלכער האָט אָנגענומען אויסערגעוועהנליכע פאָרמען, דער נאַציאָנאַליזם, וועלכער ווערט אָנגערופען מיט דעם שעהנעם נאָמען פּאַטריאָטיזם און מיט דעם ווערט מאַכט מען די גרעסטע מיסברויכען.

דער היינטיגער נאַציאָנאַליזם, זאָגט איינשטיין, איז ענג פערבונדען מיט דער מיליטער-פליכט אָדער, ווען מען וויל זיך אויסדריקען שעהנער, מיט דער אַזוי גערופענער פאָלקס-אַרמעי.

די מלוכה, וועלכע פאָדערט פון איהרע בירגער אַלגעמיינעם מיליטער-דינסט, מוז זיי דערציהען אין נאַציאָנאַליסטישען גייסט, וועלכער איז דער פּסיכאָלאָגישער יסוד פון מיליטערישע כעשים. איינשטיין האַלט, אַז די מיליטער-פליכט איז די הויפּט-סיבה, פאַר וואָס עס איז געפאַלען מאָראַליש די ווייסע ראַסע. לויט איינשטיינען דאַרף דער דינסט אָפּגעשאַפען ווערען און ער איז מסכים מיט דער פאָרמולירונג, וועלכע עס האָט געגעבען דער דייטשער פּראָפעסאָר גאַלדע: נאָכדעם, ווי מיט'ן אונטערשרייבן דעם קעלאָג פּאַקט האָבען די מלוכות פון דער גאַנצער וועלט אָנערקענט דעם קריג פאַר אַ נישט דערלאָזבאַר מיטעל פון ערלעדיגען אינטערנאַציאָנאַלע קאָנפליקטען, וואָלט געווען לאָגיש, אַז די מלוכות, וועלכע האָבען דעם פּאַקט אונטערגעשריבען זאָלען אויף דער פאַרשטעהענדער ענטוואָפנונגס קאָנפערענץ זיך פעפליכטען נישט צו צווינגען זייערע בירגער אנטיילצונעהמען אין וועלכען עס איז קריג.

פּראָפ. איינשטיין קומט צום פאָלגענדען אויספיהר:

בלויז מיט פערשטענדיגונגען וועגען בעגרענעצען די ענטוואָפנונג וועט קיין שום זיכערקייט נישט דערגרייכט ווערען. אין רשות פון אָבליגאַטאָרישען שידס-געריכט דאַרף זיך געפינען אַן אויספיהרונגס קראַפט, וואָס זאָל גאַראַנטירט ווערען דורך די מלוכות. די דאָזיגע קראַפט זאָל קאָנען אַרויסטרעטען געגען די ווידערשפּעניגסטע מלוכות מיט די געהעריגע עקאָנאָמישע און מיליטערישע סאַנקציעס. די וואָס ווילען נישט זיך בעטייליגען אין קריג, דאַרפען זיך געפינען אונטער שוץ אויף אינטערנאַציאָנאַלע יסודות.

יודישע קהלה אין זשעשעוו ווערט זיך
געגען רכילות פון אַן אַנטיסעמיטישער צייטונג

זשעשעווע (יט"אַ) שוין עטליכע יאָהר ווי אַ געוויסער דזשאַרדזש אַלטראַמער, וועלכער האָט זיך געשטעלט בראָש פון די רעאַקציאָנערע און שאָוויניסטישע עלעמענטען, פיהרט אָן אַ שמוציגע קאַמפּאַניע געגען יודען אין זיין וואָכענבלעטל „פילאַרי" פול מיט בלבולים, זלזולים און רכילות אויף יודען אין טאָן פון די דייטשע היטלעריסטען. אין איינעם פון די לעצטע נומערן פון „פילאַרי" האָט אַלטראַמער געבראַכט א כלומרשט'דיגע ציטאַטע פון אַן אויפרוף פון „אַליאַנס איזראַעליט אוניווערסעל" פון פּאַריז. אין וועלכע די יודען ווערען אויפגעפאָדערט אַלץ ברייטער און ברייטער אויסצושפּרייטען אויף דער וועלט דעם נעץ פון זייער הערשאַפט.

דער גענעראַל-סעקרעטאַר פון „אַליאַנס" ה' ביגאַר האָט צוגעשיקט דער זשעשעווער יודישער קהלה א פאָרמעלען דעמענטי. אין זיין בריף צו דער קהלה פון 18-טען נאָוועמבער 1931, דערקלערט ה' ביגאַר, אַז די ציטאַטע פון אַלטראַמער איז איינפאַך אַ פעלשונג. אין קיין שום דאָקומענט אָדער אויפרוף פון „אַליאַנס" זייט איהר גרינדונג אין 1860 און ביז'ן היינטיגען טאָג געפינט זיך נישט קיין שום פראַזע, וועלכע זאָל ענדליך זיין דעם ציטירטען נוסח, נישט דורכ'ן טעקסט, נישט דורכ'ן גייסט, נישט אויף אַ וועלכען נישט איז אַנדערן אופן.

די זשעשעווער קהלה האָט איבערגעגעבען ה' ביגאַר'ס בריף דער אָרטיגער פּרעסע און פערעפענטליכט ביי דער געלעגענהייט אויך פון איהר נאָמען אַ פּראָטעסט געגען די מאוסע העצע, וועלכע ווערט געפיהרט געגען די יודען. די יודישע קהלה, ווערט געזאָגט אין פּראָטעסט, האָט בעשלאָסען אויפצוגעבען דעם שווייגען, מיט וועלכען זי האָט זיך ביז איצט בעצויגען צו דער אַנטיסעמיטישער קאַמפּאַניע. „מיר פּראָטעסטירען מיט ענטרוסטונג א געגען יעדע אַגיטאַציע, וועלכע באַזירט זיך אויף שקרים, פּאַרטייליכקייט און בלבולים, אַגיטאַציע, וועלכע שטעלט אין סכנה די גוטע האַרמאָניע, וועלכע פעראייניגט אונז מיט אונזערע קריסטליכע מיטבירגער. אונזער אינטערעסע בעדאַרף צוגעבונדענקייט צו דעם גלויבען פון אונזערע פעטער שטערט אונז נישט, אין געגענטייל, דאָס איז דאָס געזעץ פון אונזער רעליגיע — צו דינען אונזער לאַנד מיט אַלע אונזערע כוחות. מיר בעדויערן נאָר, וואָס עס איז נויטיג צו בעשטעטיגען די דאָזיגע געפיהלען, וועלכע זענען אַזוי נאַטירליך. אונזער שטאָדט, דער זיץ פון רויטען קרייץ און פון די אינטערנאַציאָנאַלע אינסטיטוציעס, בערופען צו פערזיכערן דעם פרידען פון דער וועלט, דאַרף זיך דערהויבען געגען יעדען פערזוך זי צו צושיידען. די היגע צייטונגען האָבען די ערקלערונג פון דער קהלה פערעפענטליכט

אונרוהען פון אַרבייטסלאָזע אין לאָנדאָן

פּאָליציי צוטרייבט דעמאָנסטראַנטען אין א לאָנדאָנער אַרבייטער-קוואַרטאַל

איינער וועלכער איז דאס נישט געוועזען

(דערצעהלונג)

פון דוד פינסקי.

.5

ווען ווילבושעוויטש איז ארויס אין גאס, האט ער בלויז געוואוסט, אז ס'איז שפעט און אז ער האט נישט וואס צו גיין איצט צו דער ארבייט. ער איז אריין אין אנ'אפטייק און אפגעטעלעפאנירט: ער פיהלט זיך נישט גוט און קען נישט קומען. כדי מע זאל איהם גלויבען, האט ער צוגעגעבען, אז ביז איצט האט ער זיך געפיהלט אזוי שלעכט, אז ער האט נישט געקענט ארויס פון שטוב צו טעלעפאנירען. איצט פיהלט ער זיך בעסער און האפט, אז מארגען וועט ער קאנען קומען צו דער ארבייט אין צייט.

אבער ער האט זיך טאקע ווירקליך געפיהלט ווי פערטשאדעט. דער קאפ שווער ווי א ראד, אלע גלידער אפגעשפאנט. ער איז אוועק אהיים. פאר דער טיר פון זיין וואוינונג האט ער זיך צוזאמענגעטראפען מיט אננא ווערבלאווסקי. ער האט געמאכט גרויסע אויגען און איבערראשט ארויסגערעדט:

„אננא וולאדימיראוונא“!

זי האט איהם מיט א שמייכעל געגעבען די האנט:

„שלום עליכם“!

ער האט איהר געדריקט די האנט און אלץ נאך איבערראשט געפרעגט:

„ווען זענט איהר געקומען? ווי אזוי?“

זי האט געלאכט:

„איהר ווילט אלץ אויסוויסען דא היגטער דער טיר?“

ער האט זיך ענטשולדיגט.

„איך בין אזוי איבערראשט“

אין צימער זיצענדיג האט זי איהם דערצעהלט, אז זי איז ערשט היינט איבערפריה אנגעקומען און אז ער איז איהר איינציגער בעקאנטער. זי האט איהם געוואלט שרייבען און בעטען, ער זאל קומען צו איהר, אבער זי האט זיך נישט געוואלט פערלאזען אויף דער איצטיגער פאסט און בעשלאסען צו בעזוכען איהם. ווען זי וואלט איהם נישט געפינען, וואלט זי איבערגעלאזען א צעטעל, פלוצלונג האט זי איבערגעריסען און בעטראכט איהם. אז ער זעהט שלעכט אויס. וואס איז מיט איהם?

ער האט מיט א שוואכען שמייכעל און אביסעל פערלעגען אפגעענטפערט:

„דארף דען א מענש שטענדיג גוט אויסזעהען?“

„יא, אבער ווען ער זעהט נישט אויס גוט פעהלט איהם עטוואס“.

ער האט איבערגעחזרט איהרע לעצטע ווערטער אן קיין שום מיין“.

„פעהלט איהם עטוואס“.

אבער ווען ער האט זיי ארויסגערעדט האבען זיי בעקומען א מיין.

זיי האבען זיך אנגעקוקט איינס דאס אנדערע.

ערשט איצט זענען אויפגעשטאנען פאר איהם אין פולער קלארקייט זייערע בעציהונגען. דאס, וואס פאר דער גאנצער צייט פון דעם געשפרעך, האט זיך געטונקעלט אין דעם געפיהל, איז יעצט ארויסגעטראטען שארף און דייטליך, פאר דריי יאהרען האט ער פערלאזען זיין געבורטס-שטאט, ווייל ער האט ארויסגעקראגען, אז זיין ליבע צו אננא ווערבלאווסקי איז אנ'אומזיסטע. איהר הארץ האט געהערט צו אנדערע בעלקינען. אין עס אוועקגעפאהרען אפצוראטעווען זיך, צו פערגעסען, אויסגעהיילט צו ווערען.

אויך זי האט זיך דערמאנט, וואס מען האט איהר דערצעהלט, אז ווילבושעוויטש האט צוליב איהר פערלאזען זיין גוטע שטעלע און איז צוליב איהר אוועקגעפאהרען. זי איז רויט געווארען.

ער האט זי שארף אנגעקוקט און גאנץ לעסיג ארויסגערעדט:

„וואס מאכט בעלקין?“

ביי איהר האבען זיך בעוויזען טרעהרען אין די אויגען.

„געהרגעט געווארען“.

„ווען? וואו?“

„ביי גראדעק, ווען מען איז אפגעטרעטען פון גאליציע“.

„אהההה“...

ער האט נישט געוואוסט וואס צו זאגען, ווי צו זאגען. ער האט בעלקינען נישט ליב געהאט. און נישט נאר ווייל ער איז געווען גליקליכער קאנקורענט אין דער ליבע. ער האט איהם נאך פריהער נישט געליבט, ווי א בעל גאווה, ווי איינעם, וואס איבערשעצט זיין ווערט.

נאך א ווילע שווייגען האט ווילבושעוויטש ווידער ארויסגערעדט:

„געהרגעט געווארען“.

און גלייך, ווי פערכאפט זיך:

„וואס מאכט איהר? וואס זענט איהר געקומען?“

עס איז איינזאם געווארען אין דער היים און זייער לאנגווייליג. אלע בעקאנטע אוועקגעגאנגען אין דער מלחמה. א לענגערע צייט איז זי געווען א רויטע קרייץ-שוועסטער, ביז זי איז אפגעשמאכען צופיל בלוט און טויט זיך אנגעזעהען. איז אוועק אין דער גרויסער וועלט. אפרוהען זיך אביסעל, אננעמען זיך מיט נייע כחות.

ער האט אויפגעלאכט. די גרויסע וועלט גיט נישט קיין נייע כחות, נאר נעהמט אוועק די כחות.

איצט האט זי ווידער געפרעגט, וואס ער מאכט, וואס ער טוט.

ער האט איהר נישט געוואלט ענטפערען אויף די פראגען.

„ניין, איך וויל בעסער רעדען פון דער היים דערצעהלט מיר“.

ער האט אנגעהויבען פונאנדערצופרעגען אויף מענשען און גאסען. און זי האט גערן געענטפערט. געערדט פלייסיג, עס איז זיי ביידען געווען אנגענעהם צו זיין אין דער היים שטאט. דורכצוגעהן אלע בעקאנטע, איבערצולעבען אמאליגע יאהרען. און ער האט געקוקט אויף איהר און געטראכט, אז זי האט זיך ווייניג געענדערט. זי איז אבער שעהנער געווארען, און אין די אויגען האבען מסתמא די ליידען פון די לעצטע יאהרען אויסגעגראבען אט די גרויסע טיפקייט, וועלכע זיי האבען פריהער נישט געהאט. און ער האט געשפירט, אז די געפיהלען, וועלכע ער האט געטראגען צו איהר, זענען בלויז איינגעשלאפען.

און פלוצלונג זאגט זי איהם:

„פארוואס פרעגט איהר ביי מיר נישט אויף אייער מוטער?“

„מיין מוטער? איהר קענט זי דען?“

„געוויס, בעקאנט געווארען אין דער לעצטער צייט. ביי איהר האב איך דאך געקראגען אייער אדרעס. האט זי דען גארנישט געשריבען?“

ניין. ער האט שוין לאנג פון זיין מוטער קיין בריף נישט געהאט. איהרע אויגען זענען איהר לעצטענס שלעכט און דאס שרייבען קומט איהר אן שווער.

איצט האט זי איהם געמוזט דערצעהלען א סך פון זיין מוטער. זי האט גערעדט, און ער האט געטראכט. ווי ווייניג זי האט געוואוסט פון איהם די גאנצע צייט. ערשט ווען זי האט בעשלאסען צו פאהרען אין דער הויפט-שטאט, האט זי אלץ אויסגעפונען וועגען איהם פון זיין מוטער.

ער האט געוואוסט, אז עס איז נאריש, אבער ער האט זיך נישט געקענט איינהאלטען און געפרעגט:

„און אזוי די גאנצע צייט האט איהר גאר נישט געוואוסט פון מיר?“

זי האט צוריק געענטפערט:

„האט איהר געוואוסט פון מיר?“

ער האט פערלעגען אראפגעלאזט דעם קאפ. טאקע אמת. ער האט גארנישט געוואוסט פון איהר. אבער ער האט געהאט א תירוץ. ער האט געוואלט פערגעסען. זי האט נישט געוואוסט פון איהם, ווייל זי האט זיך פשוט נישט אינטערעסירט מיט איהם, ווייל ער איז פאר איהר געווען גארנישט.

ער האט עס איהר נישט דערקלערט אויספיהרליך. ער האט בלויז ארויסגערעדט:

„עס איז פערהאן א חילוק“.

זי האט פערשטאנען, קאקעטיש האט זי ארויס-גערעדט:

„און איהר האט מיך טאקע געוואלט פער-געסען?“

ער האט פערלעגען געזאגט:

„און איהר האט מיך לכתחילה נישט געדענקט“

זי האט אויפגעלאכט, ניין, אזוי שלעכט איז זי נישט געווען. א לאנגע צייט האט זי געהערט וועגען איהם, נאכגעפרעגט זיך אויף איהם, ביז די אומגליקליכע מלחמה איז אונטערגעקומען, איבעריקענס, ווי אזוי איז ער דאס בעפרייט געווארען? די מוטער אליין איז נישט קלאר געווען אין דעם ענין.

ווילבושעוויטש איז רויט געווארען. ער האט נישט געוואלט, אז אננא זאל דערפון וויסען, האט ער דערצעהלט פון א קראנקהייט, וועלכע איז שוין לאנג פערביי. איצט איז ער אינגאנצען געזונט. און ער האט זי אנגעקוקט מיט א בליק, וועלכער האט זי געדארפט מאכען פיהלען זיין גאנצע גע-זונטקייט.

זיי האבען נאך לאנג גערעדט, וועגען די צו-שטאנדען אויף דעם פראנט און די צושטאנדען הינטער דעם פראנט. וועגען דער נויט און דעם הונגער און דער רעגירונג.

עס איז אזוי אנגענעהם געווען צו האבען זי גאנץ פאר זיך. ער האט זי געהאט אלס זיין גאסט צו מיטאג-עסען, געהאלפען איהר געפונען א צימער און איבערצוקלויבען זיך אהין, און דאן ווידער גע-האט זי אלס זיין גאסט צו אווענט-ברויט און אין טעאטער. ער האט זיך געפיהלט געהויבען, קיינמאל איז ער נישט געווען מיט איהר אזוי לאנג אויג אויף אויג. און שיער-שיער האט ער נישט דער-צעהלט וועגען זיינע שמערצליכע דערפאהרונגען מיט דער אבראנקע. ס'איז אויף איהם אנגעפאלען א מינוט, ווען ער האט געוואלט אריינגעמען איהרע הענט אין זיינע און זאגען איהר, אז ער פיהלט זיך אזוי נאהענט צו איהר און מוז איהר דערצעהלען, וואס קיינער, קיינער ווייסט ביי איהם נישט, און זאל זי איהם זאגען, ווי קאן ער אפטרייסלען פון זיך דעם בייזען קאשמאר.

אבער ער האט עס נישט געטון. ער איז גע-ווען זיכער, אז עס איז נאך צו פריה אריינצוציהען איהרע הענט אין זיינע. זי וועט איהם נישט לאזען. און נאר ביי גרויסע נאהענטקייט קאן ער עס איהר דערצעהלען. און אויסער דעם: ער וועט נישט ארויס קומען שיין און סימפאטיש פון דער גאנצער גע-שיכטע. א שוואכער מענש, א אין חלשות-פאלער, איינער, וועלכער לאזט זיך זידלען און וועלכער האט נישט געפונען אין זיך קיין קרעפטיגען „ניין“!

זי וועט איהם מוזען פעראכטען, אבער ער וויל, זי זאל זיין גוט צו איהם.

ער האט אפילו איבערגעטריבען זיין ראליע און בעדייטונג אין זיין געזעלשאפטליכער טעטיגקייט, ווייט-ווערענדיג, אביסעל אומבעקוועם, וואס ער בערימט זיך פאר איהר. אבער ער האט עהרליך געפיהלט, אז אזוי וויל ער זיין און אזוי וועט ער זיין. זאל זי נאר זיין גוט צו איהם. ביים אפשייד גאנץ שפעט אין דער נאכט איז זיין אלטע ליבע גאנץ אויפגעפרישט געווארען און אפילו געשטיגען. איצט האט ער זיך געקאנט ריכטען אויף א געגען-ליבע.

און זי האט זיך קענטיג געפיהלט גוט מיט איהם. ער האט זי דאך געליבט און ליבט זי נאך מסתמא, און זי איז איצט אליין און איינזאם אין דער גרויסער וועלט-שטאט.

זיי זענען זיך צוגאנגען מיט זעלבסט-פערשטענדליכקייט, אז מארגען, וועלען זיי זיך ווידער טרעפען. נאך דער ארבייט.

(ווייטער מארגען)

צום געפלאנטען פוטש אין אונגארן

דער קריגס-מיניסטער יוליוס געמבעס, וועלכער האט בעצייטענס צונישט געמאכט די פלענער פון די פוטשיסטען.

אין גרויסען מיליטערישען לאגער

שווערע לאגע פון דער יודישער בעפעלקערונג אין מוקדען

מוקדען, (יט"א) אין צוזאמענהאנג מיט דער יאפאנישער אקופאציע און מיט'ן קריגס-צושטאנד איז אפגעשטאנען דאס גאנצע עקאנאמישע לעבען אין מוקדען. די שטאט מאכט דעם איינדרוק פון א גרויסען מיליטערישען לאגער, די קליינע יודישע בעפעלקערונג פון מוקדען, וועלכע האט זיך פאר די לעצטע עטליכע יאהר ענטוויקעלט גאנץ אינטענסיוו, איז איצט אינגאנצען ארויסגעשטויסען פונ'ם גלייכגעוויכט, פיל געשעפטען האבען זיך פערמאכט פיל סוחרים האבען פערלאזען די שטאט און זענען אריבערגעפאהרען קיין שאנכאי און טיענזין, די וואס זענען געבליבען ווערען ערווארט מיט גרויסע בעאונרוהיגונג.

שאנכאי, (יט"א) די לעצטע געשעהענישען אין מאנדזשוריען האבען ארויסגערופען א גרויסען צופלוס פון יודען אין שאנכאי. יעדע שיף, וואס קומט פון די האפענס אינקאו און דיירען ברענגט מיט זיך פיל צענדליגער יודען פון כארבין, דער גרעסטער טייל פון זיי זענען אנגעקומען קיין כארבין פון סאוויעט-רוסלאנד „לישענצעז“, וועלכע ווילען נישט ריזיקירען, צוליב דער געשפאנטער סיטואציע אין כארבין, אריינצופאלען זייער געלט אין נישט-זיכערע אונטערנעהמונגען. די אנגעקומענע יודען זענען צושפרייט אויף אלע האטעלען און שטאט-טיילען פון גרויסען שאנכאי, צוליב'ן גרויסען צופלוס פון דער יודישער בעפעלקערונג אין שאנכאי האט זיך זעהר פערשארפט די פראגע פון צוליען א צווייטע אשכנזישע שול אין שאנכאי, דאס רוב אנגעקומענע עפענען געוועלבער, האנדווערקערייען, דינגען היימער און פערדינגען מעבלירטע צימערן, און דירות. עס זענען אנגעפאהרען אויך פיל פאמיליעס: פאבריקאנטען, זייגער-מאכער, שניידער, שוסטער א.א.וו. צוליב'ן גרויסען קריזיס אין צפון-מאנדזשוריען און צוליב דעם אנלויף פון „לישענצעס“ פון סאוויעט-רוסלאנד וואקסט דער יודישער ישוב אין שאנכאי זעהר אינטענסיוו, די יודישע געזעלשאפטליכקייט אין שאנכאי איז אבער זעהר אפגעשטאנען, און חוץ די צדקה-אנשטאלטען פערמאגט שאנכאי גארנישט.

כארבין, (יט"א) די כארבינער יודישע סוחרים באנקמאן און זיין שותף גארלא, זיצען שוין דעם דריטען חודש געפאנגען פון א כונכוז ען-דאנגע, וועלכע פאדערען פון די פאמיליעס פון די געפאנגענע אבציג טויזענד דאלאר אויסקויף-געלד. נישט קענענדיג אריינטראגען אזא ריזיגע סומע אויסקויף-געלד האבען די כונכוזען אפגעמאכט מיט די פאמיליעס פון די געפאנגענע דאס א מארשטעהער פון די באנדיטען וועט יעדען אווענד קומען אין קאנטאר פון דער פירמע אפצונעהמען דעם פדיון פונ'ם טאג און ווען די פע לאנגטע סומע וועט איינגעקאסירט ווערען — וועלען זיי אפלאזען די געפאנגענע. די לאגע פון די געפאנגענע איז א קריטישע.

לכבוד חנוכה
איז די שענסטע מתנה
נור א שעהנע פערפום-באנבאניערקע
געקויפט אין דער איבעראל רענאמירטער
פערפומעריע פון
J. DRUKIER
5 ZAWADZKA 5, tel. 175-92.
קאסמעטיק
וואו עס געפינט זיך שטענדיג אויף לאגער א רייכער אויסוואהל פון אלערליי
פון אין- און אויסלאנד.
קאנקורענץ - פרייזען!
קאנקורענץ - פרייזען!
בעמערקונג: פאר ענגראסיסטען — בעדייטענדע ראבאטען.

דער פראנצויזישער פינאנץ-מיניסטער פלאנדין האט געוויילט אין ענגלאנד, כלומרשט אויף יאגד. פאקטיש האט ער אונטערהאנדעלט וועגען לינדערן די נייע ענגלישע צאל טאריפען, וועלכע טרעפען דעם פראנצויזישען האנדעל. רעכטס: דייטשע קאריקאטור צו פלאנדען'ס „יאגד“

רעכט און לעבען

יורידישע ביילאגע פון „נייעם פאלקסבלאט"

נייע אוסטאווע

אין נומער 103 פון „דזש. אוסטאוו" זענען פארעפענטליכט געווארען דריי דעקרעטן לויט וועלכע ס'ווערען נאוועליזירט געוויסע בעשטימונגען אין פאלגענדע אוסטאווען:

וועגען הכנסה-שטייער

אין דערמאנטען אוסטאוו ווערט ארייגעפיהרט א נייער ארטיקעל 112א וועלכער לויטעט אומגעפעהר אזוי:

„פערזאנען וועלכע זענען בעשעפטיגט אויף פערשידענע פאסטענס, זענען מחויב צום סוף יאהר צו צאהלען דעם אונטערשיד וויפיל ס'בעטרעפט דער הכנסה-שטייער פון דער אלגעמיינער פערדינטער סומע ביז דער צוזאמען אפגערעכנטע דורך די בעזונדערע ארבייטסגעבער אין משך פון אפגעלאפענעם יאהר.

„די בעטרעפענדע סומע דארף אריינגעטראגען ווערען אין דער געהעריגער סקארבאווע קאסע אין 4 קווארטאלדיגע ראטעס: (ביז'ן 5 מערץ, 5 יוני, 5 סעפטעמבער און ביז'ן 1 דעצעמבער).

„צו דער ערשטער ראטע דארף בייגעלעגט ווערען א גענויער חשבון.

א ממשותדיגע בעדייטונג האט דעסגלייכען אויך די מאדיפיקאציע פון ארטיקעל 113, וועלכער וועט איצט האבען פאלגענדען אינהאלט:

„אין פרינציפ מעסט די שטייער-מאכט נישט אויס קיין הכנסה-שטייער פון ארבייטסלוינען, און אויך נישט דעם אויספאלענדען אונטערשיד.

בלויז אין די פאלען בעשטייט דער שטייער-אמט דעם שטייער-צאהלער, ווען דער ארבייטס-געבער האט אין גאנצען נישט אפגעצאהלט דעם הכנסה-שטייער אדער אפגעצאהלט צו ווייניג ווען עס איז נישט אנגעגעבען געווארען דער אונטערשיד אין הסכם מיט'ן פאריגען ארטיקעל און ס'איז אויך נישט איינגעצאהלט געווארען די ערשטע ראטע אדער ס'איז יא אנגעגעבען געווארען דער אונטערשיד און ס'איז איינגעצאהלט געווארען צו ווייניג.

איןביידע פאלען קאן דערלאנגט ווערען א רעקורס אין משך פון דרייסיג טעג. דער רעקורס האלט אבער נישט אפ די עקזעקוציע.

די נאוועלע הויבט אן צו פערפליכטען פון 1-טען יאנואר 1932.

וועגען ארבייטס-שעה'ן אין דער אינדוסטריע און האנדעל

דער ארטיקעל 18 פון אוסטאוו פון 18-טען דעצעמבער 1919 וועגען דער ארבייטס-צייט אין האנדעל און אין דער אינדוסטריע ווערט נאוועליזירט אזוי:

„די שולדיגע פאר איבערטרעטען די פארשריפטען וועגען ארבייטס-טאג אין האנדעל און אין דער אינדוסטריע ווערען בעשטראפט צום ערשטען מאל דורך די קרייז-ארבייטס-אינספעקטאר'ען מיט א געלד-שטראף אין דער הויך פון 2 הונדערט ביז טויזענד זלאטעס, אדער מיט ארעסט אויף א טערמין ביז 3 חדשים צום צווייטען מאל ווערט אבגעוואנדען נאר ארעסט אין דער הויך פון 2 וואכען ביז 3 חדשים.

די מאדיפיקאציע הייבט אן צו פערפליכטען פון 25-טען נאוועמבער ד. י.

וועגען בעשעפטיגען פרויען און מינדערעהריגע

אין אוסטאוו פון 2 יולי 1924 ווערען איינגעפיהלט פאלגענדע מאדיפיקאציעס:

קודם כל קומען אריין 2 נייע ארטיקלען (7 א, 7 בע), וועלכע ענטהאלטען פאלגענדע וויכטיגע בעשטימונגען:

ס'איז פערבאטען זיך צו בענוצען מיט אומדיסטע ארבייט פון יוגענדליכע.

ס'איז דעסגלייכען אויך פערבאטען צו בעהמען בעצאהלט פאר אויסלערנען א יוגענדליכע א מלאכה.

אין ביידע פאלען ווערט דער געשלאסענער אפמאך בעטראכט פאר אויפגעלעזען צוליב דער שולד פון ארבייטס-געבער.

דער יוגענדליכער האט דאס רעכט אין אזא פאל צו מאהנען שכירות פאר דער גאנצער צייט, ווי לאנג ר'איז געווען בעשעפטיגט.

נאוועליזירט ווערט אויך דער ארטיקעל 17, וועלכער לויטעט אזוי:

„די שולדיגע פאר איבערטרעטען די פארשריפטען וועגען די ארבייטס-צייט נארמען ווערען פערמשפט צום ערשטען מאל לויט דער דעציזיע פון ארבייטס-אינספעקטאר צו א געלד-שטראף אין דער הויך פון 2 הונדערט ביז טויזענד זלאטעס אדער צו ארעסט אויף א טערמין ביז 3 חדשים.

צום צווייטען מאל ווערט שוין אנגעווענדען אומבעדינגטער ארעסט אויף א טערמין פון 2 וואכען ביז 3 חדשים.

די נאוועלע טרעט אריין אין קראפט פון 25-טען נאוועמבער ד. י.

י. א.

ווי אזוי ווערען צוטיילט צווישען גלויביגע אויפגעמאהנטע געלדער פון א בעל-חוב

פון דער איינגעלייזטע דורך א ליציטאציע סומע ווערען קודם כל געדעקט די עקזעקוציע קאסטען.

מיט דער רעשט ווערען בעצאהלט די אייגענטליכע חובות. קוים לאנגט נישט די איבערגעבליבענע סומע בכדי צו ערלעדיגען אין דער פולער מאס אל'ע עקזעקואירטע חובות איז דער קאמארניק מחויב דאס געלד איבערצושיקען אין געריכט.

פון דעם מאמענט אן האבען די גלויביגע צייט נאכ'ן שיך פון צוויי וואכען צו קומען צו א פערשטענדיגונג צווישען זיך, און מיט'ן בעל חוב בנוגע דעם אופן פון איינטיילען די דעפאנירטע געלדער.

אין געגענפאל טרעט דאס געריכט אליין צו אויסצוארבייטען א פלאן פון א חלוקה.

די צוטיילונג קומט דאן פאר לויט פאלגענדען מאדוס: ערשטענס ווערען ערלעדיגט אזוי גערופענע פריווילעגירטע חובות און אויב ס'בלייבט דערנאך איבער געלד ווערען דערמיט בעפרידיגט די איבעריגע גלויביגע.

וואס שייך פריווילעגירטע חובות ווערען זיי ווידער איינגעטיילט אין אזעלכע פאר וועלכע ס'גילט א פריווילעגיע בלויז אויף א בעשטימטען ליציטירטען אביעקט און אויך אין אזעלכע, פאר וועלכע עס זיינט א פריווילעגיע אויפ'ן גאנצען בעוועגליכען אייגענטום.

א פריווילעגיע בלויז אויפ'ן געגעבענעם פערמעגען האבען אלזא:

1) דער סקארב — פאר שטייער-חובות.

2) דער הויזווירט — פאר דירה-געלד איז משך פון די לעצטע צוויי יאהר און פאר'ן לויפענדען יאהר אויף די זאכען, וועלכע געפינען זיך אין זיין הויז.

3) א משכן-בעזיצער — פאר דער געבארגטער סומע אויפ'ן משכן.

4) א בעל-מלאכה — אויף די אויסגעפערטיגטע דורך איהם געגענשטאנדען, פאר'ן ארבייטסלוין.

5) א פערקויפער — פאר'ן נישט-בעצאהלטען פרייז, פאר'ן זעלבען פערקויפטען חפץ, כל זמן עס געפינט זיך אין רשות פון קויפער.

6) א האטעל- אדער א פענסיאנאט-בעזיצער — פאר'ן שולדיגען אויסהאלט. אויף די זאכען, וועלכע דער גאסט האט אריינגעבראכט אין דער אכסניה.

7) אן עקספעדיטאר -- אויף די טראנספארטירטע זאכען פאר די קאסטען פון טראנספארט.

אין פאל, ווען לגבי איין און דיזעלבע זאכען מעלדען זיך איינגע אויבנאויסגערעכנטע פריווילעגירטע גלויביגע, ווערען פריהער בעריקזיכטיגט די פרעטענזיעס פון סקארב און שפעטער דער חוב פון דעם, אין וועמענס רשות די ליציטירטע זאך האט זיך געפונען.

איצט וועלען מיר אויסרעכענען די גלויביגע, וועלכע האבען א פריווילעגיע אויפ'ן גאנצען פערמעגען פון בעל-חוב:

1) דער, וואס האט אויסגעהאלטען די קאסטען פון א בעשיידענע לויה, פאר'ן בעל-חוב—פאר די דאזיגע קאסטען.

2) דער, וועמען ס'קומט פאר געמאכטע אויסגאבען אין שייכות מיט דער לעצטער קראנקהייט פון בעל-חוב.

3) ארבייטער און אנגעשטעלטע — פאר'ן שולדיגען זייער ארבייטסלוין.

4) בעקערס, קצבים, שוויגערס, און קרעמער— פאר לעבענסמיטלען וואס דער בעל-חוב אדער זיין בן יבית האט זיך געבארגט אין משך פון די לעצטע 6 חדשים.

5) עפענטליכע אינסטיטוציעס — פאר שטייערן.

6) מינדעריעהריגע — פאר דער ירושה.

7) פרוי — פאר'ן חוב פון מאן.

8) געריכט — פאר די קאסטען פון פערזיגלען, עפענען און צוזאמענשטעלען דעם אינווענטאר ביי ירושות.

וואס שייך דעם לעצטען חוב און די חובות פאר קוראציע-קאסטען ארבייטסלוין און לעבענס-מיטלען, גילט פאר זיי א פריווילעגיע אפילו אויך לגבי די יעניגע חובות, וועלכע האבען א פריווילעגיע אויפ'ן בעשטימטען אייגענטום.

דער צוזאמענגעשטעלטער דורכ'ן געריכט פלאן לויט די אויבענאנגעוויזענע אופנים ווערט אויסגעהאנגען אין געריכטס-בנין.

די פעראינטערעסירטע צדדים דארפען זיך מיט איהם בעקענען און אין משך פון 7 טעג קאנען זיי דערלאנגען אנקלאגעס אויב אין הסכם מיט די דערמאהנטע פארשריפטען טוט דער פלאן זיי בעעוולה'ן.

י. אינפעלד.

קופאן

אויף א יורידישער עצה

גילטיג מיטוואך דעם 2-טען דעצעמבער

א בעקאנטער יוריסט ערטיילט יורידישע עצות פון 3 ביז 4 א זייגער נאכמיטאג אין רעדאקציע פון אונזער צייטונג, פיעטריקאווער 21.

אינטערעסאנטען דארפען מיטברינגען דעם קופאן פון „נייעם פאלקסבלאט" פון דעם זעלבען טאג

יורידישע עצות

א לעזער פון קרוטשא גאכ.

אטאנץ-זאל אונטערליגט נישט די בעשטימונגען פון דעקרעט וועגען לאקאטארען-שוץ

א. ס.

אויב דער בנין טראגט דעם כאראקטער פון א בודקע און נישט פון קיין הויז, דארפט איהר אויסקויפען נישט קיין דריטע נאר 4-טע קאטעגאריע פאטענט.

א פעראינטערעסירטער לעזער פון זשוראוויע.

דער סובלאקאטאר מעג קויפען די זאכען אויף דער ליציטאציע.

א סובלאקאטאר איז טאקע נישט מחויב צו צאהלען קיין לאקאל-שטייער.

קוים וועט איהר אבער ווערען זעלבסטשטענדיגער לאקאטאר פון דער שוויגער'ס דירה וועט מען ביי אייך יא אויפמאהנען איהר פערלעגענעם לאקאל שטייער-חוב

הערט א מעשה, ווי אזוי א יוד, א סוחר, וויל מאכען געשעפטען

פאר דעם קלוגען איינפאל וועט ער אבער געהן זיצען אויף א שעהנע פאר חדשים

געווען איז דאס אין אנהייב פארא־עהריגען פריהלינג.

שטעהט זיך אזוי אין א געוויסען טריבען מיטוואך מרדכי'לע קאווע פאר'ן פערטויעטען פענסטער פון זיין פיטשעדיג שניט-קרעמעל און קוקט אויס פונקט, ווי אלע איבעריגע סוחרים פון דער פיעטריקאווער גאס אויף א לעבעדיגען קונה.

קוק אהין קוק אהער און פון וואנען זאל זיך דען טאקע יאווען אן'אמאטאר אויף א מעטער שעוויאט, אדער וועלור, אז אומעטום, אין אלע ווינקעלעך פון שטאט אין דארף פייפט א אמוראדיגער דלית. האט שוין עמיצער יא אין קעשענע א בלאכענעם גילדען, בעהאלט ער איהם בעסער אויף א קאן־ברייטעל, אויף א פערטעלע קארטאפעלעס אדער אויף אביסעל בעהייצונג.

איז דעריבער נישט געווען קיין וואונדער, וואס ס'איז שוין באלד סוף וואך און ס'האט זיך אפילו קיין פאטשאנטעק נאך אלס נישט געמאכט.

און דא קומט מען יעדע מינוט מאהנען אנדערע חובות, דער רושאנדצע לאזט זיך אויך שוין נישט לענגער שלעפען און ער סטראשעט מיט אן עקסמיסיע, דעם סעקוועסטראטאר מוז מען ארייבווארפען אין יד כאטש די ערשטע ראטע, דאס קליינווארג האט מען משלח געווען פון דער שקאלע, דער געוועלבער רייסט ממש פאלעס, דער קצב און דער מילך-יוד האקען איין די טייען און ווער איז דען ביכולת אויסצורעכענען אלע שלעק, וועלכע ליגען אויפ'ן געניק פון א היינטיגען סוחר?

הכלל ס'איז זויער — כאטש נעהם און מאך א קאזשעלעק פון 4 גארען אין זאל שוין איינמאל א סוף נעמען צו די קלאפאטען!

אבער נישטקשה! אזא יוד, ווי מרדכי'לע קאווע מיט זיינע חמישה גערעטענע בנים און געשליפענע מאשינקעלע אויפ'ן קארג, דארף נאך נישט בעגעהן אזעלכע נארישקייטען און ער קאן נאך אפילו אין די היינטיגע צייטען אויך עפעס אויפטון אויף דער וועלט.

מרדכי'לע קאווע האט עטליכע סעקונדען פערקנייטשט זיין הויכען שטערן און פלוצלונג, ווי אויפ באפעהלענדיג זיך פון א טיפען שלאף, בעפעהלט'עריש א געשריי געטון צו זיינע קדישים-זאגער:

חברה! בעהמט אראפ פון די פאליצעס א צעהן פגרים (אזוי האט מרדכי'לע קאווע גערופען די שטיקער סחורה) און זייט זיי מקבר אין האלצערנעם קעמערל אונטער די טרעפען. אבער שוין!

אין א רגע איז דער ראקאז געווען אויסגעפירט, די חברה האבען זיך ווידער אוועקגעשטעלט, ווי א אויסגעצויגענע סטרונע אין א רייה און געווארט אויף ווייטערדיגע בעפעהלען.

און איצט, יעקב שלמה — ווענדעט זיך מרדכי'לע קאווע צו דעם פיפיגסטען פון זיינע בנים, לויף אראפ אויף דער אלט-שטאט צו פישעל שלאמפער און דערצעהל איהם א מעשה אז דיין טאטע איז פליטה, אז די דירות זענען שוין פערדינגען, דאס בעל-בתישקייט פערקויפט און אז מארגען אין דער צייט וועט שוין דאס גאנצע בני בית זיין אויף יענער זייט גרעניץ, אזוי ווי ס'איז נאך איבערגעבליבען אביסעל בעהאלטענע סחורה, ווילסטו עס פאר'ן פאר א שיבוש, אבי ס'זאל גיין אייבס, צוויי, דריי און קאסע ממש זאל אוועקגעלייגט ווערען אויפ'ן טיש.

געדענק יעקב שלמה, נעהם דעם געלען גנב פעסט אין דער ארבייט אריין, ער איז קורת רייך, זוכט נאר מציאות, און איז תמיד גרייט יענעם דעם קאפ צוצובינדען.

אויף יעקב שלמה'ן האט זיך מרדכי'לע קאווע שוין איינמאל געמעגט פערלאזען, דער בחור האט אזוי קינסטלעריש אפגעשפילט זיין ראל, אז ס'איז נישט אויסגעגאנגען קיין האלבע שעה ווי דער געלער פישעל מיט דער בלאנע אויפ'ן ליקען אייגעל איז געשטאנען אין פינסטערען קעמערל און מיט א היאזשקארסקע ליכט אין דער האנד באקוקט מיטן רעכטען אייגעל די סחורה, בעטאפט זי פון אלע זייטען און נאך לאנגע דינגערישען צוגעוואָרפען יעקב שלמה'ן אויף א „צוקער-שנירעל".

אז פישעל שלאמפער האט נאך נישט געהאט רעכט אוועקגעלייגט דעם איינגעהאנדעלטען „משא ומתן" איז שוין צו איהם אין דער דירה אריינגעפאלען מרדכי'לע קאווע מיט'ן יונגסטען בנ'אק זיינעם און ווי קיינמאל גארנישט געהייסען זיך ווייזען שעוויאט.

פישעל שלאמפער האט די קונים נישט דערקענט און זיי גערן געוויזען די פערלאנגטע סחורה, מרדכי'לע קאווע בעטראכט דאס מוסטערל און געט אט גלאט אזוי א פרעג: רב פישעל, זייט מיר מוחל, פון וואנען נעהמט זיך צו אייך אזא צאצקעדיג שעוויעטל?

— וואס הייסט פונוואנען? פון פאבריק, — ענטפערט פישעל שלאמפער די קונים.

— און אפשר, רב פישעל, קענט איהר מיר אויך שוין זאגען איינוועגס פון וועלכע פאבריק?

— און אז איך וועל אייך נישט זאגען, וועט איהר נישט קויפען?

— אז איהר וועט מיר נישט זאגען, וועט איהר זאגען די ערלים מיט די בלעכלעך (געהיים-פאליציי).

— וואס הייסט?

— ס'הייסט, אז איהר האט אנגערעדט מיין זוהן דעם אידיעט, אז ער זאל מיך בייגנבענען און איהר האט טביי איהם די גנבה געקאפט.

פישעל שלאמפער האט אפילו געפרובט צו לייקענען אבער מרדכי'לע קאווע איז צוגעשפרונגען צו דער טיער און א פראל זי אויפגעגעבען און אין דער שטוב האבען זיך אריינגעשיט מרדכי'לע קאוועס דריי בנים צוזאמען מיט יעקב שלמה'ן, וועלכער איז געווען אזוי גרויס, ווי ר'איז ארומגעווארקעלט מיט באנדאזשען.

יעקב'לע נאר, וועמען האסטו פערקויפט דעם משא ומתן. — פרעגט איהם מרדכי'לע קאווע, זאג!

— כ'האב דאך דיר שוין געזאגט, פיבען.

— הא, וואס טענהט איהר איצט? פרעגט טריאומפירענד מרדכי'לע קאווע דעם איבערגעשראקענעם בעל דבר.

קורץ: פישעלע שלאמפער, וועלכער איז ארום און ארום געווען טריפה האט צוגעצאהלט די חברה-לייט מעהר, ווי פינף מאל אזוי פיל, וויפיל די סחורה איז ווערט געווען. ווער ווייסט וויפיל אזעלכע שטיקלעך מרדכי'לע קאווע מיט זיינע בנימלעך האבען אזוי אפגעארבייט ביז זיי [illegible]יען אנגעמעלט אריינגעפאלען.

און אריינגעפאלען זענען זיי דווקא ביי א געוועהנליכען שניידער פון שענקעוויטש גאס פונקט ווי אלע ביזאהנעריגע קונים האבען זיי אויך איהם גענומען בעארבייטען.

דאס שניידערל האט זיך אבער באלד דערקענט אויף דער מלאכה און אזוי ווי ר'איז האלב-ווע'ען כשר, האט ער גענומען מרדכי'לען קאווע און באלד ביי דער ערשטער וויזיט נאך פרעטענזיע-געלד איהם אראפגעשליידערט פון אלע טרעפען.

אנ'אנדערער הויבט דיך אויף און מאך א שוויג, איז דאס מאל, לא פידלתי, מילא, האב איך נישט געטראפען.

איז דאך אבער מרדכי'לע קאווע א יוד אן'עקשן, בעהמט ער און קלאגט אן דאס שניידערל אין ציוויל געריכט, פאהבענדיג פאר דער פערקויפטער סחורה דעם אמת געפעפערטען פרייז.

ווייסט דאס שניידערל נישט פון קיין שוח חכמות, און דערציילט פאר'ן געריכטען פון „א" ביז „ת" די גאנצע מעשה און פערגעסט אויך נישט צוצוגעבען די פריהעריגע מעשים טובים פון איינקלאגער מיט זיינע בנים.

שטעלט דערוויל דאס ציוויל-געריכט אפ די פערהאנדלונג, ווי דער סדר עולם איז און שיקט די גאנצע זאך איבער אין דער פראקוראטור.

ווי ס'זאל נישט זיין, וועט שוין מרדכי'לע קאווע מיט זיינע געראטענע בנים בעצאהלען פאר'ן קלוגען איינפאל ווערען מיט א שיינע פאר חדשים תפיסה.

ארגוס.

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבען

נייער פאלקסבלאט

מיטוואך 2 כב כסלו תרצ"ב — דעצעמבער

זון-אויפגאנג 7.17
זון-אונטערגאנג 3.30

פון דהאנדעלס-געריכט

האנדעלס-הויז „יוליוש ראזנער" בעט א „נאדזור"

נעכטען האט דאס האנדעלס-הויז „יוליוש ראזנער'ס יורשים" (פיעטרקאווער 98) זיך געווענדעט צום האנדעלס-געריכט מיט א ביטע וועגען א „נאדזור" אויף 3 חדשים.

די פירמע עקזיסטירט פון יאהר 1909, ביז'ן יאהר 1927 איז דאס געשעפט געגאנגען אונטער דער פירמע „שמעכעל און ראזנער".

דער בילאנס אויפ'ן 20-טען נאוועמבער ד. י. דערגרייכען די אקטיוון א סומע פון 315.730 זל. דער בילאנס איז צוזאמענגעשטעלט לויט די איינקויפס-פרייזען, לויט די פערקויף פרייזען דערגרייכען די אקטיוון א סומע פון 344.047 זל.

* * *

אין שייכות מיט דעם אופאדלאשטש פון דער פירמע „צ. זאר בערענהארד" און פון דער פירמע „וואדאטורביני", מאשינען-פאבריק (זאקאנטנא 62) איז דעם 21-טען נאיועמבער פארגעקומען א פערזאמלונג פון די קרעדיטארען, אויף וועלכער ס'איז געוועהלט געווארען אלס סינדיק אדוו. לאנדוי.

אויף דער נעכטיגער זיצונג, האט דאס געריכט דערלויבט דער אופאדלאשטש-מאסע צו לאזען אין גאנג די פאבריק פון דער געפאלענער פירמע.

7 קרבנות פון דלות און דחקות

איינער איז געשטארבען, זעקס ראנגלען זיך מיט'ן טויט

(2) אויף זאקאנטנע 61-63 וואוינט אין א הילצערן הייזעל אויף פארטער אין איין צימערל דער 70 יאהריגער מאטשין טענגאש צוזאמען מיט זיין 60-יאהריגער פרוי יוזעפא.

מיט עטליכע יאהר צוריק האט דאס פארפאלק טענגאש פערקויפט זייער לאנדווירטשאפט אינ'ם דארף גזשעגזשעוו, קאליש'ער קרייז, און זיך איבערגעצויגען אין לאדז, אין דעם דערמאנטען צימערל.

דעם אלטיטשקען פארפאלק איז וואס ווייטער געגאנגען אלץ ערגער און ערגער, און זיי האבען צו זיך אין צימערל אריינגעלאזט סובלאקאטארען: פריהער דעם 24-יאהריגען סטאליער-ארבייטער סטאניסלאוו טוטאי, א רעזערוויסט, דערנאך — דער 40 יאהריגער מארעק גזשעלטשאק, און די 24-יעהריגע העלענא ניעזגאדזקא מיט איהרע צוויי קינדער: די 10-יאהריגע אננא און דעם 3 יעהריגען טשעסלאוו.

דאס אלץ האט זיך „געמיעשטשעט" אין דעם קליינעם חדר'ל, וואו ס'האט אגב געהערשט א ווילדע קעלט...

נעכטען פאר'ן שלאף האבען די מענשען איינגעהייצט אין דעם אייוועלע און זיך געלעגט שלאפען און, אז איינער פון זיי, דער קאנאליזאציע ארבייטער מארעק גזשעלטשאק איז 12 ביינאכט געקומען א היים, האט ער דערשפירט א סוואנד אינ'ם צימער און דערזעהען, אז אלע זיינע מיט-וואוינער זענען פערטשאדעט.

האט ער ארויסגערופען פאגאטאוויע, און דער דאקטאר האט אלע אפגעמינטערט און בעפוילען צו האלטען אפען טיר און פענסטער אין משך פון 2 שעה צייט.

אז דער דאקטאר איז אוועק, און די לייט האבען זיך דערפיהלט „גוט" האט מען נישט לאנג געווארט, צוגעמאכט טיר און פענסטער, ווידער איינגעהייצט דעם אויוועך און זיך גאנץ רוהיג געלייגט שלאפען.

דער סוף דערפון איז געווען, אז היינט פריה האט דער סטרוזש פונ'ם הויז געפונען די 7 מענשען פונ'ם צימער'ל אין א שרעקליכען מעמד:

מען האט אוש געמוזט ארויסרופען דריי קארעטקעס פון דער פאגאטאוויע, ווייל איינע האט זיך נישט געקאנט אנ'עצה געבען מיט די צום טויט פערטשאדעטע.

דעם „באלעבאס" אליין, דעם 70-יאהריגען טענגאש האט מען שוין געטראפען א טויטען. און די אלע איבעריגע ראנגלען זיך מיט'ן מלאך המות

אונטערשטיצונגען פאר ארבייטסלאזע

(2) דער אונטערשטיצונגס-אמט פאר ארבייטסלאזע ביים לאדזער מאגיסטראט איז מודיע, אז פון היינט, דעם 1 דעצעמבער הויבט מען אן אניצונעהמען אנמעלדונגען פון ארבייטסלאזע פיזישע ארבייטער אויף דער דרינגענדער מלוכה'שער אונטערשטיצונג.

די כללים פאר די, וואס מעלדען זיך איין זענען דיזעלבע, וואס זע'ען געווען ל'ת-עתה.

איינמעלדען זיך דארף מען, לויט פאלגענדען סדר:

היינט, מיטוואך, דעם 2 דעצעמבער:
KLŁ
דאנערשטאג, דעם 3 דעצעמבער:
MNO
פרייטאג, דעם 4 דעצעמבער:
PRS
שבת, דעם 5 דעצעמבער:
TUWZŻ

די ארבייטסלאזע דארפען צושטעלען:

1) א פערזענליכען דאקומענט, א פאס, אדער אנ'אנדער פאפיר, וואס בעשטעטיגען די פערזאן; 2) א לעגיטימאציע פון פונפ מיט קאנטראל-שטעמפלען; א פערזיכערונגס-ביכעל פינ'ם ארבייטסלאזען, ווי אויך צעטעלעך, פון די משפחה מיטגלידער וועלכע וואוינען מיט איהם צוזאמען און פיהרען איין ווירטשאפט.

היינט — גרויסער מיטינג פון ארבייטסלאזע אינטעלעקטועלע

(2) דער גרויסער מיטינג פון די אינטעלעקטועלע ארבייטער (ז.פ.פ.) וואס האט געזאלט נעכטען פארקומען אין קינא „אשוויאטאווי" וועט מיט דער דערלויבניש פון דער מאכט פארקומען היינט 10 אינדערפריה.

רעפערירען וועגען דער סיטואציע און וועגען די פאדערונגען פון די ארבייטסלאזע וועט דער פרעזעס פון קארטעל, ראמאן קיכטשיאק.

חוץ דעם וועט אנגענומען ווערען א רעזאלוציע.

א באנקנאטען-פעלשער פאר'ן געריכט

ער איז זיך אבער נישט מודה, און בעקומט 5 יאהר שווערע טורמע

(2) דעם 13. יולי 1926 זענען אויף באלוטער מארק פערהאלטען געווארען: עלקע גרעשוכין און שיע ציטרין.

בעת מען האט זיי געפיהרט אין קאמיסאריאט אריין, האט די גרעשוכין פלוצים ארומגעכאפט דעם פאליציאנט, זייער „אונטערפיהרער", און דורך דעם איז ציטרינען געלונגען צו ענטלויפען.

אויפ'ן וועג האט דער ענטלויפענדער ציטרין ארויסגעווארפען פאלשע 5-ער און 20-גער באנקנאטען, און דערביי האט ער אויך על פי טעות אויך ארויסגעווארפען א פארטפעל, אין וועלכען עס זענען געלעגען דאקומענטען, וואס האבען פעררעטען ציטרינס נאמען.

ציטרין איז דערוייל נעלם געווארען.

דאס געריכט האט עלקע גרעשוכין בעפרייט פונ'ם פארווארף, אז זי האט פערשפרייט פאלשע באנקנאטען, און זי איז בלויז פער'משפט געווארען אויף א יאהר אויסבעסערונגס-הויז פאר'ן העלפען ציטרינען ענטלויפען.

ציטרין איז פערהאלטען געווארען אין דייטשלאנד פאר א גנבה, און דארט איז ער אפגעזעסען א „וויראק" פירטהאלבען יאהר.

נאכ'ן אפקומען די שטראף האט מען דעם „זיסען" ציטרין אפגעשטעלט קיין זבאנשין, וואו ער איז ארעסטירט געווארען דורך דער פוילישער פאליציי-מאכט.

נעכטען איז ער געשטאנען פאר'ן לאנדער קרייז געריכט. (זיין פראצעס איז געווען אידער שליאס'ס).

אי'ן פעלשען די באנקנאטען האט ער זיך נישט מודה געווען, אנשטאט דעם, האט ער זיך מודה געווען אין גנב'ע'נען די פאלסיפיקאטען...

דאס געריכט האט איהם פער'משפט אויף 5 יאהר שווערע טורמע.

צוגעאיילט דעם מלאך המות...

א זעהר פשוט, אבער געפעהרליך, מיטעל פטור צו ווערען א שוויגער

(2) נעכטען האט יוזעף אדאמטשעווסקי (פון דארף לאזנ‏ו, בזשעזשינער קרייז) געמאכט א יעוואלד, אז רוצחים, גזלנים האבען איהם דערמארדעט זיין שוויגער די 50 יאהריגע זאפיא לוואדארטשיק.

האט מען די שוויגער, וועלכע מ'האט געפונען א פער'חלשט'ע מיט פינף לעכער אין קאפ אפגעפיהרט אין „בעטלעם"שפיטאל אין לאדז, וואו זי איז אויף א פאר מינוט צו זיך געקומען, און געזאגט, אז דאס האט עס איהר דער „נגאיידעם" איהר, אדאמטשעווסקי אזוי צוגערכט געמאכט מיט א האק, אין דער אנוועזענהייט פון איהר טאכטער יוזעפא..

באשר בכן — האט זי דערציילט — אז זי האט יוזעפא'ן חתונה געמאכט פאר יוזשעק'ן (אדאמטשעווסקי'ן), האט זי אויף זיין נאמען פערשריבען איהר גאנץ פערמעגען...

משמעות דאס יונגע פאר פאלק האט זיך נישט געקאנט דערווארטען אויף איהר טויט, און זיי האבען אליין איינגעלאדענט דעם מלאך-המות אויף א וויזיט...

יוזעף (33 יאהר) און יוזעפא (27 יאהר) זענען שוין ארעסטירט, און זיי וועלען געשטעלט ווערען פאר א שטאנד-געריכט.

Prywatne POGOTOWIE LEKARSKIE

ZIELONA 6.

Telefon 12-333

tel. 12-333 — tel. 12-333

ערטיילט דרינגענדע ערצטליכע הילף אין אלע פלוצימדיגע פארפאלען צו יעדער צייט ביינאכט און ביינאכט ווי אויך אין אלע אקושעריע און גינעקאלאגישע הילף.

וואָרנונג!

צוליב דעם, וואס אויפ'ן מארק האבען זיך בעוויזען נאכמאכונגען פון אונזער פרעפאראט קרעסאלאן, ווארנען מיר נישט צו קויפען די פערשידענע סארטען פאלסיפיקאטען און בעטען גוט אכטונג צו געבען אויף די ארגינעלע פערפאקונג פון קרעסאלאן פון דער פירמע ר. בארטשיקאווסקי אקצ.-געז. אין פויזען מיט'ן סחורה-צייכען ערבע רעגיסטרירט אין געזונדהייטס אמט אונטער'ן נומער 1031.

בארטשיקאווסקי'ס אריגינעלער קרעסאלאן

קען אנגעווענדעט ווערען מיט א זעהר גוטען רעזולטאט ביי אלערליי קראנקהייטען פון אטעם-ארגאנען, טובערקולאז, הוסט, שווערער אטעם (אסטמע), שטיקענדען הוסט (קאקליש) א.א.וו.

קרעסאלאן אלס פרעפאראט, וואס ענטהאלט קרעסאט, היט דעם ארגאניזם פון דער שעדליכער ווירקונג פון די געפעהרליכע מיקראבען, ווי אויך פון טובערקולאז באצילען.

קרעסאלאן ערבע איז אנ'אינלענדישער פרעפאראט און ווערט אנגעווענדעט אין אלע קראנקען-קאסעס אין פוילען.

קרעסאלאן ערבע איז זעהר אנגענעהם אין טעם און רייצט נישט דעם מאגען.

כעמיש-פארמאצעווטישע פאבריק
ר. בארטשיקאווסקי, א. ג. אין פויזען

די שענסטע ליבעס-פארע, רעזשי: H. SZWARC

גרויסע פרעכטיגע פרעמיערע!

„מיט דער פירשטינ'ס בעפעהל"

LILIAN HARVEY i HENRY GARATT

רייצענדער ליבעס-ראמאן פון אנעקסצענטרישער פירשטין מיט אנ'אפיציר פון דער קעניגליכער גווארדיע.— די הויפט-ראלען קרעאירען:

פאפולערע פרייזען פון די פלעצער. דער זאל איז שטארק בעהייצט. אנהויב אין געוו. טעג 4.30 נאכמיטאג, שבת און זונטאג — 12.30 בייטאג.

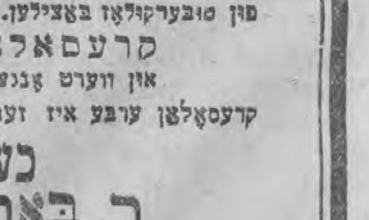

קלאנג-קינא-טעאטער

APOLLO

היינט פרעמיערע!

דאפעל-פראגראם

1) „נאכט-פליגערעד"

אין די הויפט-ראלען: Barbara Stanwych, Mary Prevost, Ralf Graves, Lawall Sherman

2) די בעקאנטע פון דער גאס

דאפעל-פראגראם

א מעכטיגע דראמע, וועלכע רעדט צו די הערצער, פונ'ם לעבען פון פרויען, וועלכע זענען געווארפען געווארען אין תהום פון מענשליכען לעבען. :—:

אין די הויפטראלען: BETTY COMPSON
JACK OAKIE, IWAN LEBEDIEW.

פאוזכטיג מיט 500-ער

(א) לעצטענס האָבען זיך געוויזען אין פער קעהר א סך פאַלשיפיקאטען פון 500-ער-באנקנאָטען וועלכע זענען גאנץ פרעציז נאָכגעמאַכט, אזוי אז מ'קאָן לייכט מיט זיי ארייַנפאַלען...

דער עיקר פעהלט אין דעם וואָרט „בילע-טוב" דאָס אויבערשטע פינטעל אויפ'ן „או".

בעשווינדעלט און אנטלאָפען

דערווייל ווייסט מען וועגען 40,000 זלאטעס היזק

(א) א געוויסער יצחק מילשטיין, וועלכער האָט אנומעלט געהאט אין לאָדז א געשעפט אויף פיעטר-אָווער 64, האָט זיך מיט א צייט צוריק צוזאמען מיט זיין געשעפט, אריבערגעצויגען קיין זשיראַרדאָוו.

פון דאָרט אָן האָט ער זיך אָנגעבאָרגט ביי לאָדזער סוחרים אויף אַנ'ערך 40,000 זלאָטעס, און איז נעלם געוואָרען.

פאָליציי האָט פונאנדערגעשיקט שטעק-בריף, און מ'זוכט איהם.

פאמעראַנצען און ציטרינען

זאלען ווערען קאָנצעסיאָנירטע ארטיקלען

(2) דער לאָדזער אימפּאָרטערען-פעראיין פון קאָלאָניאַל-ארטיקלען און פון פרוכטען איז לעצטענס אַלאַרמירט געוואָרען דורך דער ידיעה, אז מאַס-געבענדע פאַקטאָרען גרייטען צו א פּראָיעקט פון ארויסגעבען אַנ'עטליך-פערזאָניגע קאָנצעסיע אויפ'ן גאנצען היי-יאָהריגען קאָנטינגענט פון פאמעראַנצען און ציטרינען.

דער דאָזיגער פּראָיעקט שטעלט אוועק די לאָדזער אימפּאָרטערען אין אַנ'אויסגעגנסלאָזע לאַגע און דעריבער איז אויף דער נעכטיגער פערזאמלונג פון פעראיין בעשלאָסען געוואָרען ארויסצוטרעטען מיט אַנ'ענטשפרעכענדען מעמאָריאַל צו די מאַסגעבענדע פאַקטאָרען, ווענען צוריקציהען די ענדערונגען אין דער הינזיכט.

א שרפה אין א פּאַר-שולע

(2) אין דער שטאָטישער פּאַר-שולע אויף אנדזשעיאַ 39 איז נעכטען אויסגעבראָכען א שרפה, וואָס איז דורך די פייערלעשער איינגעלאָשען געוואָרען אין משך פון א פערטעל שעה.

עס איז פערברענט געוואָרען טיילווייז די פאָדלאָגע. דער היזק איז א קנאפער.

ראָווערס מיט מאָטאָרען

צאָהלען וועגן-שטייער צוגלייך מיט מאָטאָציקלען

(2) ווי מיר דערוויסען זיך פון וואָיעוואָדען-אַמט, האָט דאָס מיניסטעריום פאַר עפענטליכע ארבייטען אין הסכם מיט'ן פינאַנץ-מיניסטעריום אויפגעקלעהרט, אז ראָווערס מיט צוגעשטעפטע מאָטאָרען דארפען בעהאנדעלט ווערען אין דער הינזיכט פון אָפּצאָהלען לטובת דעם וועג-פאָנד צוגלייך מיט מאָטאָציקלען.

בלוטיגער אנפאַל פון שכורים אין מיטען טאָג

(2) א קאָמפּאַניע פון פיער מענער און צוויי פרויען האָט זיך נעכטען בייטאָג געלאָזט וואוילגיין אין דעם ביר-שענק פון פרוי מ. קוטאָס אויף טרויגוטע 16.

א זייגער האלב 5 האָבען זיי בעצאָהלט פאַר די מאכלים און משקאות, און אז זיי זענען ארויס אין דרויסען, האָבען זיי פערטשעפעט דעם 39-יאָהריגען ארבייטער וולאדיסלאַוו מאַניקאָווסקי און גאָר ארענטליך צושטעקעוועט מיט מעסער דעם פנים, דעם מויל און אַנ'אויער.

האָט מען צו דעם פערוואונדעטען ארויסגערופען פּאָגאָטאָוויע, און די אנטלאָפענע שכורים-קאָמפּאַניע זוכט מען...

א זעהר שווערעס דא-זיין

האָבען די מענשען, געבעד, אויף דער וועלט

(2) נעכטען זענען געמשפט געוואָרען א רייה פויערים פון דאָרף יעזשיאָרקאַ, בזשעזשינער קרייז, פאַר'ן אויסאַרבייטען בראָנפען „אויף אייגענער אחריות"...

דאָס קרייז-געריכט האָט געפסק'נט, אז דער 66-יאָהריגער גוסטאַוו שילבערג דאַרף דערפאַר זיצען א יאָהר טורמע. און צו בעצאָהלען 10 טויזענד זלאָטעס, (אויב ער זאָל עס נישט קענען בע-חייזען און בעצאָהלען, וועט ער נאָך צוזיצען 250 טעג), דער 26-יאָהריגער בראָניסלאַוו בילסקי — אויף 6 חדשים טורמע און צו בעצאָהלען 5 טויזענט זלאָטעס (עווענטועל — צוזיצען נאָך 125 טעג) און אז דער 49-יאָהריגער גוסטאַוו סאַוויצקי דאַרף זיצען 3 חדשים.

יודיש טעאַטער אין פילהאַרמאָניע

דירעקציע: דוד צעלמייסטער און א. בעזמאַן.

זונטאג, ד. 6 דעצעמבער

9 א זייגער אין אוונט ווערט געגעבען

א גראנדיעזע פאָרשטעלונג

לכבוד חנוכה

עס וועט געשפּילט ווערען מיט'ן לאָדזער ליבלינג

רעגינא צוקער

אין דער הויפּט-ראָלע און מיט'ן אנטייל פון

גאַנצען אַנסאַמבל

1.

ד"ר טאַטעניו'ס זונדעלע

(1-טער אַקט)

2.

צום ערשטען מאָל אין לאָדז

דאָס איבער-יאָהר

(קאָמעדיע אין 1 אַקט)

3.

דאָס הונ'דער

(2-טער אַקט)

4.

א שלאגער-דיווערטיסמענט

— א. ב.: —

חנוכה-לאַטקעס

מיט'ן אנטייל פון:

בערטא זאַסלאַווסקאַ — פאָלקס-לידער

קאַראָל צימבאַליסט — אַנגענעבען בערויט

לאַלאַ יאַקובאָוויטש — 1) ווער וויל א כלה, 2) אלטע מויר

לעאָן געטליכערמאַן — 1) דער שכור, 2) א חבר אין לעבען

רעגינא צוקער —

אין איהר פערשידענארטיגען רעפּערטואַר

שלמה הערשקאָוויטש — 1) ליבע פון א גנב, 2) פּאַפּוּרי

אָלא שליפּקאָוויטש — פאָלקס-לידלעך

דוד האַמבורגער — א ח"ום פון א רוסישען גענעראל

הערש באַלבירסקי — 1) כ'וויל א מעדע", ווי מיין מאַמע איז געווען, 2) איילט זיך נישט מעדלעך

בילעטען שוין צו בעקומען אין קאַסע פון פילהאַרמאָניע.

אַפּטייקען

היינטיגע נאַכט-דיזשורען

(2) היינט ביינאַכט דיזשורירען: מ. קאַצפּער-קעוויטש (זגערזשער 54), י. סיטקעוויטש (קאָפּער-ניקא 26), י. זינדעלעוויטש (פּיעטריקאָווער 25), וו. סאָקאָלעוויטש און וו. שאָט (פּשעיאַזד 19), מ. ליפּיעץ (פּיעטריקאָווער 193). א. ריכטער און ב. לאַבאַרא (11 ליסטאָפּאַד 86).

ליקווידירט דעם נייעם סכסוך אין דער שלעסער-מאַנופאַקטור

(2) כידוע איז פאריגע וואָך אויסגעבראָכען א שטרייק אין דער „שלעסער-מאַנופאַקטור" אין אָזאָרקאָוו, מחמת די דירעקציע האָט געפּלאַנט צו רעדוצירען איין שיכט ארבייטער.

נאָך אַנ'אינטערווענץ פון ארבייטס-אינספּעק-טאָר ה' וואיטקעוויטש, איז די דירעקציע איינגע-גאַנגען אויף הנחות אין דער הינזיכט פון דער געפּלאַנטער רעדוקציע, און זי וועט צושטעלען דעם אינספּעקטאָר א רשימה פון די מיזהר בעמי-טעלטע ארבייטער, וואָס וועלען געקינדיגט ווערען

דעריבער איז דער סכסוך ליקווידירט גע-וואָרען, אין היינט טרעטען צו די ארבייטער צו דער ארבייט.

דרייפאַכער ויתרוצצו

פון א טראַמוואַי, פּאָגאָטאָוויע און א וואָגען

(2) נעכטען האָבען זיך אויף רוג אַגראָדאָווע און נאָוואָמיעיסקאַ צוזאמענגעשטויסען דער טראַמ-וואַי נומער 11, א פּאָגאָטאָוויע-קאַרעטקע און א ראָל-וואָגען, געפיה"ט פון דעם פוהרמאַן ווינצענטי גאַידא (זאַווישא 22).

דער דאָזיגער גאַידא, ווי עס איז פעסט-געשטעלט געוואָרען, איז דער שולדיגער אין דעם „ויתרוצצו". און דעריבער איז ער ארעסטירט גע-וואָרען.

געליטען האָבען ביי דער טראַמוואַי, סיי די פּאָגאָטאָוויע און סיי דער ראָל-וואָגען, וואָס איז צושמעטערט געוואָרען.

קיין מענשען האָבען נישט געליטען.

שווערע לאַגע פון די שניידערינס

מאָנטאָג איז פאָרגעקומען אין לאָקאַל פון שניי-דער-צעך, פּיעטריקאָווער 20 א פאַך-פערזאַמלונג פון שניידערינס אין לאָדז אונטערן פאָרזיץ פון פרוי מ. מאַיערשיק, אין וועלכע עס האָבען אָנ-טעל גענומען א גרויסע צאָהל שניידערינס. עס זע-נען בעהאַנדעלט געוואָרען זעהר פיל וויכטיגע פּראַ-פראַגען, וועלכע זענען ענטשטאַנען צוליב'ן שווערען קריזיס. עס זענען אויך אָנגענומען געוואָרען פיל רעזאָלוציעס, פאַרבעסערען די לאַגע אין פאַך. צ. א. איז אויך אָנגענומען געוואָרען אָפּצושאַפען אין די ווערקשטאַטען דאָס וואָכען-לוין - ארבייט און איינצופיהרען שטיק-ארבייט.

פון „וו. י. ז. א."

היינט, מיטוואָך, 8.30 אָוונט קומט פאַר אין לאָקאַל פון יודישען פרויען פאַרבאַנד „וו. י. ז. א." שענקעוויטשא 26 א פאָרלעזונג פון ד"ר משה פריילך א. ד. ט. „שבתאי צבי אין דער געשיכטע און אין דער ליטעראטור". איינטריט פאַר מיטגלי-דינס און ארייַנגעפיהרטע געסט פריי.

אימפּאָזאַנטער קאָנצערט פון „שיר"

דעם קומענדיגען דינסטאג, דעם 8 דעצעמ-בער 8.45 אָוונט קומט פאָר אין „פילהאַרמאָניע" דער לאָנגערוואַרטעטער גרויסער כאָר-קאָנצערט אונטער דער ליטונג פון גוט בעקאַנטען דיר. פּראָפ. י. פייווישיס מיט דער בעטייליגונג פון די סאָליס-טען פרל. ס. קראַפּיווניק (סאָפּראַן), ה"ה ס לעווי-טין (באַס) און ה' קאָרן (טענאָר). ביים קלאַוויר פ ל. ל. לאַקס.

די אויפטריטען פון „שיר" ווערען שטענדיג פערוואַנדעלט אין אַנ'אמת'ן יום טוב פאַר אלע מוזיק ליבהאָבער. ס'איז דעריבער אָהן ספק, אז אויך דער יעצטיגער קאָנצערט וועט שטעהען אויף א הויכען קינסטלערישען ניוואָ, און וועט זיכער פאַרשאַפען דעם פּובליקום א גרויסען גענוס.

דאָס פּראָגראַם בעשטייט פון קלאַסישע שאַ-פונגען צווישען אנדערע וועט אויך אויסגעפיהרט ווערען צום ערשטען מאָל אין לאָדז די „וואַלפּיר-גיסנאַכט" פון מענדעלסאָן און מערל פון יודישע ... ס. ל. דער.

ראַדיאָ-פּראָגראַם

מיטוואָך, דעם 2. דעצעמבער

11,58 צייט סיגנאַל. 12,10 גראַמאָפאָן. 3,50 גראַמאָפאָן. 4,20 פאָרלעזונג. 4,40 גראַמאָפאָן. 4,55 לעקציע ענגליש. 5,10 פאָרלעזונג 5,35 לייכטע מוזיק. 6,30 פערשידענעס. 7,30 לאָדזער פּאָסט-קעסטעל 7,35 רעפּערטואַר. 7,45 ראַדיאָ-פּרעסע. 8,00 פעליעטאָן. 8,15 לייכטע מוזיק 8,45 ליטעראַרישע פערטעל שעה. 9,00 קאַמער-קאָנצערט. 10,10 גראַמאָפאָן. 10,30 קאָמוניקאַטען. 10,45 „שפּאַציר איבער איראָפּא".

ווידער א רויב=אנפאל
צווישען ירושלים און שכם
בעדואינער געוואלט דער׳הרגענען די יוד. פאסאזשירען

ירושלים, 1 (יט״א טעלעגראפיש).

דער באנדיטען־אנפאל אויף דעם אויטאמאביל אויפ׳ן וועג צווישען ירושלים און יריחו, האט געמאכט א גרויסען רושם אין גאנצען לאנד. ס׳איז פערשארפט געווארען די פראגע וועגען דער פערזיכערונג פון די פאסאזשירען.

ס׳שטעלט זיך ארויס, אז דעם אנפאל האבען אויסגעפיהרט 4 אראבער, וועלכע זענען געווען בעוואפענט מיט ביקסען. מיט 2 טעג פריהער, האט א בעדואינער־באנדע אויסגעפיהרט אן אנפאל ביי רמלה אויפ׳ן וועג צווישען ירושלים און שכם. וואו זיי האבען בערויבט יודישע און אראבישע פאסאזשירען. די באנדיטען האבען די יודישע פאסאזשירען, געוואלט דער׳הרג׳ענען, נאר די אראבישע פאסאזשירען האבען געשטעלט א ווידער־שטאנד. זיי האבען זיך בעגנוגענט מיט׳ן צונעהמען דעם באגאזש און געלד.

די פאליציי ערקלערט, אז די באנדיטען וואס האבען געמאכט דעם אנפאל ביי רמלה זענען שוין ארעסטירט געווארען.

אומגעקומענער יודישער סטודענט
ווערט פערשריבען אין „גאלדענעם בוך" פון קרן=קימת

ווארשא, 1 (יט״א טעלעפאניש).

דער צענטראל־קאמיטעט פון די יודישע אקאדעמיקער פון פוילען האט פונאנדערגעשיקט א צירקולאר צו אלע יודישע אקאדעמישע פעראיינען, אז די זאלען בעעהרען דעם פערשטארבענעם יודישען סטודענט גאלדמאן, וועלכער איז געשטארבען פון די וואונדען, וואס ער האט בעקומען בעת די אנטי־יודישע עקסצעסען אין קראקא, דורך פערשרייבען זיין נאמען אין „גאלדענעם בוך" פון קרן־קימת.

איינציגע יודישע רעגירונגס-גימנאזיע זאל געשלאסען ווערען

קישינעוו, (י.ט.א.) דאס בילדונגס-מיניסטעריום האט בעשלאסען צו שליסען צוליב איינשפארונגס-טעמים די איינציגע יודישע מיטעל-שול אין קישינעוו, וואס ווערט אויסגעהאלטען דורך דער רעגירונג. דער דאזיגער בעשלוס האט ארויסגערופען אונצופרידענהייט אין די יודישע קרייזען. דער יודישער פארלאמענטארישער קלוב גרייט צו וועגען דעם ענין אן׳אינטערפעלאציע אין פארלאמענט.

—=:§:=—

כינעזער וועלען צוריקנעמען ציציקאר
כינא נעהמט אן די בעדינגונגען פון דער פעלקער-ליגע

טאקיא, 1 (ספ. טעל.) דער יאפאנישער שטאב אין מאנדזשוריע האט בעקומען א ידיעה, אז דער כינעזישער גענעראל מאא, מארשירט אויף ציציקאר. אין צוזאמענהאנג דערמיט האט דער יאפאנישער שטאב צוריקגעהאלטען די עוואקואציע פון ציציקאר און האט געשיקט נייע כוחות אויף צפון. די יאפאנער ווארטען אויפ׳ן אנגריף פון גענעראל מאא אויף ציציקאר.

פאריז, 1 (ספ. טעל.) די כינעזישע רעגירונג האט אנגענומען ברייאנס פראיעקט וועגען שאפען א נייטראלען שטח צווישען כינא און די אקופירטע געביטען, דורך די יאפאנער, אין מאנדזשוריע. דער כינעזישער דעלעגאט ד״ר שע האט אויסגעדריקט די האפנונג, אז דער קאנפליקט וועט פרידליך ערלעדיגט ווערען.

לאנדאן, 1 (ספ. טעל.) צוליב דער דראהענדער סיטואציע אין טיען־סין האט די יאפאנישע אדמיראליטעט ארויסגעשיקט אין דעם דאזיגען פארט נאך 2 קרייצער־שיפען.

וידוי פונ׳ם „מע־דער" שלאם

(ענדע פון 1־טע זייט).

סקיעגא־גאס, מיט ציגעל־גאס, מיט דער פיראמאוויטשא, און גאריטאוויטשא צו פעטריקאווער. לעם סקווערא האב איך בעמערקט אז עמיצער יאגט מיך... עמיצער האט מיר פערשעפט, פאדערענדיג פון מיר א האלב פלעשעל... איך האב איהם גע־ענטפערט אז איך וועל איהם געבען אויף מאגי־סטראצקע גאס...

איך האב זיך דערמאהנט אז איך דארף עפיס ערלעדיגען פאר מיין באלעבאס אין „וואזאן לי״,...יב איך זיך געלאזט לויפען צו פיעטריקאווער.

ביי רוג פאלודביאווא און פיעטריקאווער בין איך פערהאלטען געווארען...

איך האב זיך גלייך מודה געווען אין דעם פלעשעל און אין דעם אנפאל... דאס טיכעל האב איך פערבונדען ביי דער גומע כדי צו געדענקען אז איך האב עפעס צו ערלעדיגען פאר׳ן שעף...

די גאנצע צייט וואס דער בעשולדיגטער רעדט, שלאגט איהם דער פארויצער נישט איבער מיט קיין פראגען, ווייל די ערקלערונגען פון שלאם׳ען זענען אויסשעפענדע.

דער פראקוראר גיט א פרעג, וויפיל מאל שלאם איז ארויסגעפאהרען קיין צאפאט.

דער בעשולדיגטער ערקלערט, אז ער איז געווען איין מאל אין יולי ה.י., נאך דריי וואכען ווידער אמאל, און ווייטער — מיט א הפסקה — א דריטען מאל.

נאכ׳ן פערענדיגען זיינע רייד קוקט זיך דער בעשולדיגטער ארום אויף זיין פערטיידיגער און

הויבט אן צו וויינען.

דער עקספערט ד״ר רעמבעלינסקי בעטראכט דאס טונקעלע פלעשעל, טראכט ארויס פון דארט א טראפען פליסיגקייט אויפ׳ן פינגער און דערקלערט אז אין פלעשעל איז געווען זאלץ־זויער, ער קלערט אויף די שווערע ווירקונג פונ׳ם זאלץ־זויער אויף א מענשליכען קערפער און ענטפערט דעם פראקוראר, אז פון דער פליסיגקייט ווערען אויגען אויס־געברענט.

דערנאך ווערען אויסגעהערט די עדות: הערטא וויינבערגער, די יונגעליים, וואס האבען שלאמען נאכגעיאגט, דער געהיים־אגענט, וואס האט איהם מיט א וואך פאר׳ן אנפאל פערהאלטען, (ער ערקלערט, אז שלאם האט זיך ארומגעדרייט אין דער באנק, און זיך געשאס׳ט צו יעדער פרוי, וואס האט אפגענומען געלד, ארייננקוקענדיג זיי אין די האנד־בייטעלעך...) דער שעף פון בעשולדיגטען, ליר־בערמאן א.א.

עס ווערט אויך פערהערט דער פאטער פון בעשולדיגטען, דער 52־יאהריגער שמואל שלאם, וועלכער ענטפערט אויף די פראגען פון אדוו. ליל־קער, צי זענען אין זייער משפחה געווען גייסטיג־קראנקע. דער עדות זאגט צ. א., אז זיינע א מוהמע איז געשטארבען אין קאראנטבקע, און אז פון זיינע 4 קינדער איז געבליבען לעבען בלויז יאקוב, וועלכער איז אגב זייענדיג אלט פיר יאהר א־אפגעשפרונגען פון צווייטען שטאק, זיך צובראכען א פוס, און איז געווען „נישט מיט אלעמען" מיט׳ן קאפ...

נאכ׳ן פערהער פון אלע עדות, און די רעדעס פון פראקוראר און אדוואקאט האט דאס געריכט ארויסגעטראגען אן׳אורטייל, לויט וועלכען יאקוב שלאם איז פערמשפט געווארען אויף 6 יאהר שווערע טורמע און צו פערלירען אלע רעכט.

Dr. Z. Rakowski

ספעציאליסט פאר אויערען, נאז, האלז־ און לונגען־קראנקהייטען

11=טען ליסטאפאד 9

קאנסטאנטינער טעלעפאן 127-81

שפרעכשטונדען פון 12—2 און פון 5—7. נעמט אויך אן אין לעמשניצע זגערזשער 17 פון 10 — 11 און פון 2—3

לאדזער יודישער קאמעראל=טעאטער

ארטע 1-טער מאי 2.

דירעקציע: דור צעלמייסטער

נור היינט — 1 גאסטשפיל פון דער נא צער פילהארמאניע=טרופע

כמעט בחנם! — די סענסאציאנעלע און שפאנענדע פיעסע — כמעט בחנם!

געלד, ליבע און שאנדע

מיט׳ן אנטייל פון אלע לאדזער ליבלינגען.

איינהייטס = פרייזען: אלע פלעצער אין פארטער 50 גר. און 1 זל.

נוצט אויס די געלעגענהייט! ∴ שפאט ביליג! ∴ ביליגער ווי קינא!

מארגען, דאנערשטאג, 9 א זייגער אין אווענד

מיט בערטא זאסלאווסקא און לעאן געטליבערמאן

א רהארץ, וואס בענקט

אין 3 אקטען פון יודישען לעבען מיט געזאנג און טענץ

איינהייטס=פרייזען: אלע פלעצער אין פארטער 50 גר. און 1 זל.

בילעטען שוין צו בעקומען אין קאסע פון טעאטער.

פרייטאג — די גרויסע פרעמיערע

דער גאלדענער שדוך

ר. איזראעל.

פערעל

א סענסאציאנעל=ערעטישער ראמאן פון דער לאדזער ווירקליכקייט

(34

פרידא האט כסדר געפעפט די טיר פאר נייע געסט, וועלכע זענען אויסגעפוצט געווען אין עסיג און האניג, אין סמאקינגען, פראקען און לאק־שיך. דער לעצטער איז געקומען דער באנקיר הערמאן ראזענטאל. ער האט דערלאנגט פרידאן א וויזיט־קארטע. פרידא האט זיך אביסעל פערדרויסעלט, דערלאנגט די האנד ראזענטאלען און געזאגט:

— מ׳האט מיר צעוויסען געגעבען, אז איהר וועט היינט אהערקומען און איך האב געווארט אויף אייך.

ראזענטאל האט מיט א שמייכעל געדריקט פרידאס האנד, ער איז נישט געווען אזוי לאקריק־זיס, ווי די איבעריגע מענער, וואס זענען דא אהער־געקומען, זיינע אויגען האבען נישט געגלאנצט און ער איז נישט געווען אזוי אומגעדולדיג ווי די אנ־דערע, פונקט פערקעהרט, זיין גאנצע האלטונג האט אויסגעדריקט עפעס א גלייכגילטיגקייט, אזוי ווי ער וואלט געקומען אפגעבען א געצוואונגענע וויזיט.

ראזענטאל האט אומיצען געזעהן אין צימער און דערהעהן גרינשטיינען, ער איז צוגעגאנגען צו גרינשטיינען, זיך מיט איהם בעגריסט און זיי האבען אנגעהויבען צו רעדען וועגען זייטיגע זאכען.

אין זאל איז די שטימונג געווארען אלץ פרעה־ליכער, עטליכע פון די מאנספערשוינען האבען שוין בעוויזען גאנץ גענוג אויסצוטרינקען אויף קוראוש. זיי האבען שוין אנגעהויבען צו רעדען פון דער וועג, זיי האבען שוין געקלאפט מיט גלעזלעך און בעפאנפעט אונטערן נאז.

פרידא איז ארומגעגאנגען צווישען די געסט, בערוהיגט, געגלעט יעדען איבער די האר, זיך געלאזען קושען פון יעדען איינציגען, וועלכער איז צוגעפאלען צו איהר, די גרעסטע אויפמערקזאמקייט האט זי אבער ארויסגעוויזען ראזענטאלען, וועלכע איז געזעסען מיט גרינשטיינען, רוהיג געטרונקען א שמעקענדיגען פאפיראס און זיך צוגעקוקט צו דעם אלעם, וואס דא קומט פאר, קענטיג, אז דאס איז פאר איהם געווען א שטיקעל בייעס.

— וואו זענען די מיידלעך, האט איינער פון די שיכורים אויסגעשריגען מיט א הייזעריגען קול: קול.

— בערוהיגט אייך פאניע יאקוביאק, האט פרוי פרידא אריבערגעשריגען צו איהם, ס׳איז ערשט אנהויב נאכט, די מיידלעך פערענדיגען נאר זייערע טואלעטען.

— אבער איך פערשטעה נישט, נאך וואס זיי דארפען אזוי פאר זייערע טואלעטען, האט יאקוביאק ווייטער געפאנפעט אונטערן נאז, אז זיי וועלען זיך ווידער באלד צוריק אויסטון, וואלט דען נישט בעסער געווען, ווען זיי קומען באלד אריין אין די מוטער׳ס קליידער?

— בראווא, בראווא, האט מען געשריגען פון אלע זייטען, יאקוביאק האט הומאר, א פארטרעפלי־כער וויץ.

אין זאל האבען אייבציגווייז אנגעהויבען אריינ־צוקומען די מיידלעך, זיי זענען געבליבען שטעהן ביי דער טיר, אזוי ווי זיי וואלטען זיך געשעהמט ווייטער צו געהען. מאנכע פון זיי האבען אפילו פער־דעקט זייערע דעקאלטען און די ענטבלויזטע טיילען פון זייער קערפער.

די מאנספערשוינען, וואס זענען געזעסען ביי די טישען האבען באלד געווענדעט זייערע אויגען צו דער זייט, וואו די מיידלעך זענען געשטאנען. מיט גיריגע בליקען האבען זיי אפגעמאסטען יעדער איינע פון קאפ ביז פיס. בעזונדערס די פיס. אין די געדאנקען האט יעדער איינער מאנספערשוין אויסגעטון באקעט יעדעס מיידעל בעזונדער און גע־פרובט צו וועלכער ער וועט האבען א גרעסערען רייץ, מיט וועלכער ער וועט לייכטענשאפטליכער די נאכט פערברענגען. פאר א זייטיגען מענשען האט זיך געקענט אויסרעכטען, אז די גרופע מאנספערשוי־נען וועלען זיך באלד וואַרפען ווי ווילדע חיות אויף די אומשולדיגע מיידלעך און זיי צופליקען אויף שטיקער.

א.א איינדרוק האט דאס אויך געמאכט אויף ראזענטאלען, ער האט אויף א האר זיך נישט גע־ענדערט, ער האט זיך צוגעקוקט צו דער סצענע ווי א צושויער פון טעאטער.

פרידא, וועלכע האט גענוי אבסערווירט ראזענטאלען איז צוגעגאנגען צו איהם און איינגערוימט אין אויער.

— הער ראזענטאל פאר אייך האב איך צוגע־גרייט עפעס גאר בעזונדערעס. כמעט אן׳אנפענגערין פון א בילד־שעהנהייט. נאטירליך האב איך זי נישט אריינגעלאזען צו די חברה שיכורים, נאר זי גע־פינט זיך אין קאבינעט.

— איך דאנק אייך, האט זיך ראזענטאל דזשענ־טעלמעניש פערנייגט, דערווייל וועל איך בלויז צו־קוקען, שפעטער וועלען מיר געהן. אפשר וועט זיך געפונען דא א גרופע צו שפילען א פרעפעראנס, וואלט איך גערן צוגעשטאנען אלס פארשנער.

— מיט׳ן שענסטען פערגעניגען, הער ראזענ־טאל, באלד ווערט דאס ארראנזשירט.

פרידא איז צוגעגאנגען צו צוויי פון איהרע געסט און מיט זיי עפעס א בערגעשמועסט. די צוויי מענער האבען זיך באלד אויפגעשטעלט און צוגע־גאנגען צום טישעל, וואו ס׳איז געזעסען ראזענטאל מיט גרינשטיינען.

— איך וויל די הערען נישט בעקענען צווישען זיך, ווייל אזוי פיהר איך מיך אין מיין געשעפט. איך גיב נישט אויס נעמען פון די מענשען, וועל־כע קומען צו מיר אריין.

— זעהר ריכטיג טוט איהר, פאני פרידא, האט איינער פון די צוגעקומענע געזאגט און זיך אוועקגעזעצט נעבען טיש. ס׳האבען זיך באלד בע־וויזען ביר, נאך נישט געשפילטע קארטען, ביי יע־דען איינציגען פון די פיר מענער האבען זיך בע־וויזען קופקעלעך געלד און דער פרעפעראנס האט זיך אנגעהויבען.

אין סאלאן איז דערווייל געווארען היימליכער. די מיידלעך זענען נישט געווען מעהר אזוי שעה־מעוודיג ווי פריהער, זיי זענען שוין געזעסען אויף די שויסען פון די שיכורים, געראוכערט פאפי־ראסען, געטרונקען שאמפאניער און ערלויבט מיט זיך צו טון, וואס יעדען איז נאר געפעלען גע־ווארען.

איינער פון די מענער איז איינגעפאלען אריינ־ארויין. דאס מיידעל האט א ציטער געטאן, אבער באלד האט זי זיך צולאכט און ארויסגעוואצפען פון זיך דעם אויבערשטען טייל פון איהר קליידעל און העמד און איז געבליבען האלב נאקעט זיצען.

— וואס טוט איהר, ווי וואגט איהר, האט דאס מיידעל מיט א טאן פון א בעליידיגטער געזאגט:

— דער חברה־מאן האט ארויסגענומען א באנק נאט, זיך געמאכט אויסווישען די פייכטקייט פון איהר קערפער און איהר דערלאנגט דעם באנקנאט.

— נו, נאר זיי נישט ברוגז, נאר בייזער זיך נישט מיין קעצעלע.

דאס מיידעל האט צוגענומען דעם באנקנאט אויפגעהויבען דאס קליידעל ביז אין דער העלפט און צוגיסען א גלעזעל ווין דעם מיידעל אין בוזעם דאס פאפירעל אריינגעשטופט אין זאק.

(פארזעצונג קומט).

זיכערע הילף און א רפואה

אהן א אפעראציע, אן בלוט, אהן א מעסער און אהן בלוט-פערגיסונג פאר קראנקע אויף קילעס פאר מענער ווייבער און קינדער, פערשידענע קאליקעס אין גוף פאר הויקערס און פיס

פערלאזט אייך נישט, ווייל דער ווינקעל-בראך ווערט גרויס אזוי ווי א מענשען-קאפ, אדער אזוי ווי א וואסער-קאן און עס פאלט ארויס אין דעם פוס און דער קראנקער איז אין א גרויסער סכנה דורך פערדרייען די קישקעס ווערט ער בראנדיג און שטערבליך. ספעציעל גוטע הייל-באנדאזשען אויסגעצייכנטע גוט דורך גרויסע פראפעסאר'ען מיט מיינע בע-האנדלונג און פון דייטשע פראפעסאר

דאקטאר בראכורעטהינג בעזונדערע וויכער דעם שארטפי און נעפעהרליכסטע ברוך. אויך פאר הויקערס לייסטונגען פאר הייל-באנדאזשען אין אפאראטען פאר פערקרומטע פיס און פלאט-פוס ספעציעלע איינלעגען אזוי ווי שיך. יינגסטע-ביכע גומענע פיס און הענד, גומענע זאקען פאר די גרעסטע קראנקע אדערן. שטונדען פון 9 ביז 1 בייטאג און פון 3 ביז 7 אין אווענט.

ארטאפעדישער אנשטאלט

Specialist J. RAPAPORT, Ortoped

von Lemberg Łódź. WOLCZANSKA 10, tel. 221-77, front, parter.

בעמערקונג: דאס פערזענליכע ערטייגע פון די קראנקע איז אונ-בעדינגט וויכטיג, די פאציענטן האבען אויסגעצייכנעטע פאלגענדע אוניווערזי-טעטס-פראפעסארען: פראפ. ד״ר בארענטש, פראפ. דר. י. מא-רישלער, פראפ. ד״ר בר. היפלאנ׳ווסקי און אויך אנדערע.

מיר נעהמען אויך אן טערזיבערטע פון דער יראנקען-קאסע.

דאנקזאגונג.

א דאנק דעם גרויסען ספעציאליסט דעם ה׳ דיר. י. ראפאפארט, וואוינהאפט אין לאדז, וואלטשאנסקא 10 (פראנט, פארטער) ביי איך בע-פרייט געווארען פון א שווערער אפעראציע, וואס האט מיך געדראהט יעדע דער ביוך-יראנקהייט. און די קריטישסטע טעג האט ה׳ דיר. י. ראפאפארט נישט געשוינט קיין מיה און האט נישט נערוהט, ביז מיין יעוונגר-צושטאנד איז געווארען בעפרידיגענד און פאר אזא אויזגמ און אוומקוירען מיך פון אזא געפעהרליכער ביוך-קראנקהייט דריק איהם אויס מיין עהנטער כע דאנקבארקייט. לייזער מאביאש, לאדז, נאווטיעסקא 7, 3. שט.

איינלאדונג.

דערמיט לאדען איך איין אלע מיינע בעקאנטע און פריינד צו דער

ערעפנונג פון מיין ערשטקלאסיגען קאפע
„Adria"

פיעטריקאווער 53, אין הויף

טעלעפאן 241-11.

ערעפנונג היינט, מיטוואך, 5 נאכמ.

מיט דרך ארץ
מענדעל שווארצבערג

Dr. med. J. BETTE

ספעציאל-ארצט פאר אינערליכע און קינדער-קראנקה.

פיעטריקאווער 6, טעל 144-95

נעמט אן פון 8-11 פריה און פון 4-6 נאכמ.

קליינע אנאנסען

1 זלאטי
פאר א אנאנס ביז 15 ווערטער

עס איז נויטיג

שטריקער צו גלאטע מאשינען פון זאפארט געזוכט ביי: B. Wajsblum, Ogrodowa 9 1-טער הויף.

73[illegible]

אנ׳אנערמאשינער צו עקספארט-ארבייס קען זיך מעלדען זאפארט פעפערגאס 21, וואוינ. 14 ביי ראזע בלום.

7309

לאקאלען

אוועקצוגעבען צוליב אפרייזע א געוועלב מיט 2 צימערן אין א גוטען פונקט מיט סיינער איינ-ריכטונג פאר קאלאניאל. צו ערפאהרען ביי מ. שטערנפעלד, שוו. יאקובא 4.

7203

וויכטיג פאר א זייגער-מאכער. עס איז דא איבערצוגעבען אנ׳אלט איינגעפיהרט זייגערמאכער געשעפט מיט איינריכטונג, אויף זעהר גוטע בעדינגונגען, ביי פאוולאווסקי, ראקיטשינסקא 22. צו ערפאהרען פון 9 פריה ביז 9 אוועגד.

Dr. med. Haltrecht

ספעצ.-ארצט פאר הויט און געשלעכטס-קראנקה.,

נעהמט א׳ פון 8—9.30 פריה פון 1— 2 נאכמיטאג און פון 6 ביז 9 אוו׳נד.

זונטאג׳ פון 9 ביז 1 בייטאג.

פיעטריקאווער 10

טעל. 245-21.

פאר אונבעמיטעלטע לעטשניצע-פרייזען.

אנ׳ארט צו שלאפען

פאר 2 אנשטענדיגע יונג-געלייט, איז אפצוגעבען. צו ערפאהרען פיעטריקאווער 33. אין 2-טען הויף, פארטער

בעקאנטמאכונג.

די פערוואלטונג פון דער יודישער קהלה

אין לאדז מאכט דערמיט בעקאנט, אז דער

קהלה-בודזשעט אויפ׳ן 1932 יאהר

ווערט לויט די עקזיסטירענדע פערשריפטען אויסגעלייגט צום דורכזעהען במשך פון 8 טאג, ד. ה. פון 2-טען דיזעמבער ביז דעם 10-טען דעצעמבער ה. י. איינשליסליך אין דער קאנצעלאריע פון דער קהלה (פרייהייטס פלאץ 6) אין די שעה׳ן פון 10 ביז 1 נאכמיטאג.

7300

לאדז, דעם 1. דעצעמבער 1931.

קלאנג-קינא

MIMOZA

קילינסקיעגא 178

היינט און פאלגענדע טעג!

גרויסע פרעמיערע!

ANNA CHRISTIE

אין דער הויפט-ראל

GRETA GARBO

אויסער׳ן פראגראם: קלאנג-צוגאבע

אנהויב 4 נאכט., שבת און זונטאג 2 בייטאג

אויפ׳ן ערשטן סעאנס אלע פלעצער 60 גר

קלאנג-קינא-טעאטער

ZACHĘTA

26 זגערזשער 26

היינט און פאלגענדע טעג!

די גרויסע פאריזער אפערע פול מיט גרויל און געהיימ-נישען, אין גרויסען קלאנג-פילם א. נ.

דאס געשפענסט אין דער אפערע

לויט דער בעריהמטער ערצעהלונג פון Gaston Leron

אין די הויפט-ראלען: דער אונפערגלייכליכער מייסטער פון דער מאסקע, וועמען מ׳רופט דער מענש מיט טויזענד געזיכטער

LON CHANEY און די זיסע וואנדערבע. **MARY PHILBIN**

נעכסטער פראגראם: „ליבעס-פאראדע"

דער זאל איז גוט בעהייצט.

אנהויב אין געוו. טעג 4 נאכמ. שבת, זונטאג 12 בייטאג.

DOKTOR

H. WOŁKOWYSKI

צעגעלניאנא 4, טעל. 216-90

ספעציאל-ארצט פאר הויט- און וועגערישע קראנקהייטען, מענער-שוועכע, אלע ארט אנאליזען, עלקטראטעראפיע, בעהאנדלונג מיט קווארץ-שטראהלען.

נעמט אן פון 8–2 און פון 5–9 אוועגד.

בעזונדער ווארטע-צימער פאר פרויען.

מעבעל

א איבערראשונג פאר די אלע, וואס ווילען קויפען מעבעל!

מיר בעזיצען אויך לאגער אלע ארט מעבעל פון די בעסטע אויסל. מאטעריאלען. די פרייזן זענען רעדוצירט מיט 50%

א קאמפלעטע שלאף צימער צום פרייז פון 1050 זל.
שפייז-צימער 1250
קאבינעט 850

ווי אויך איינצעלנע מעבעל-שטיקער, בילינער ווי איבעראל

„סטיל", נארוטאוויטשא 4 טעל. 190-26. קומט און איבערצייגט אייך! איז צו בע-קומען אין

ושאנאנקש, יודען!

אז איהר דארפט פריהער נישט אינטערגעהמען קיין שום שריט אין אייער רעכטליכען ענין, כל זמן איהר האט זיך נישט פערשטענדיגט מיט׳ן רעכטס-פובליציסט י. איינפעלד. לאדז, פיעטריק. 31

אויפנאהמס-שעה׳ן טעגליך פון 4–8 אוו.

שריפטליכע אנפראגען קען מען אדרעסירען, לאדז, פאסט-קעסטעל 362

---

44 וויכטיג פאר מחותנים! 44

קויפט נישט קיין

מעבעל

בעפאר איהר איבערצייגט אייך נישט אין מיין מעבעל-געשעפט

Ch. ŁAZNIK

44 גדאנסקא (דלוגא) 44

טעל. 162-55

נאר ביי מיר קענט איהר בעקומען פערש. מעבעל שעהן, גוט און ביליג.

בעם: בקויף אויך געניצטע מעבעל, דיוואנען א. ז. וו.

44 קומט און איבערצייגט אייך! 44

OSTRZEŻENIE.

Ostrzega się przed przyjmowaniem weksli z wystawiania L. Łągwa, Lutomirska 78, gdyż weksle te zostały wyłudzone przez B. Cyklisa. Weksle te unieważniam L. Łągwa.

Doktór Łagunowski

Piotrkowska 70

i róg Traugutta

Tel. 181-83

Specjalista chorób skórnych, wenerycznych i moczopłciowych

Leczenie światłem: promieniami Roentgena i lampą kwarcową.

Przyjmuje od 8^30^ do 10^30^ rano, od 1-ej do 2^30^ pp. od 6 do 8^30^ w., w niedzielę i święta od 10 p.p. -ej. Dla pań oddzielne poczekalnia

---

צו די היה גנבים!

זונטאג האט מען מיר פ-ריסגנבעט א פאס וקע מיט פערשידענע פאפירען, וועלכע האבען פאר קיינעם קיין שום ווערט נישט. מ׳ווערט גע-בעטען אבצושיקען געגען בעלוינונג צו מ. מ׳, פיעט-ריקאווער 19 אדער טעלעפאני-רען צו טעלעפ. 161-06 דיסקרעציע געווכערט.

יעדער איינציגער

האט זיך איבערציינט, אז פאר

מעבעל

דיוואנעס, פעלצען, נייה-מאשינען, גארדעראבען או״וו צאהלט די העכסטע פרייזען

א. ווייצמאן שענקעוויטש 23

טעלעפאן 191-00.

ביי מיר אין שטענדיג פערשידענע געניצטע מעבעל אין גוטען צושטאנד צו פערקויפען.

PORADNIA WENEROLOGICZNA

פון דאקטוירים-ספעציאליסטען

זאוואדזקא 1.

נאר פאר וועגערישע הויט-קראנקה, און מענער-שוועכע אנאליזען פון בלוט און אויספלוס אויף סיפיליס און טריפער. קאנסיליומס מיט ספעציאליסטען פון אורא-לאגישע און נערוועזע-קראנקהייטען. קווארץ-לאמפ. עלעקטרישער הייל-קאבינעט ראסמעטיק.

-- טעטיג פון 8 פריה ביז 9 אוועגד. --
פון 11 ביז 12 ביי טאג און פון 2 ביז 3 נאכמ. נעמט-אן א פרוי-דאקטאר נור קינדער און פרויען
זונטאג פון 9 פריה ביז 2 נאכמיטאג.
- בעזונדער ווארטע-צימער פאר פרויען -

וויזיט 3 זל.

אויטאגענישע שווייסונגען

מעטאל-בעארבייטונגען

שלאסעריי-ארבייטען

מאשינען-טיילען

פיהרט אויס ביליג

J. REDER, Łódź

קאנסטאנטינער 11/13

(רוג זאכאדניא)

געוו. אסיסטענט פון די קליניקען פון אוניווערזיטעט אין בערלין

Dr. med. STARKER

וועגערישע, הויט, האר און בלאז-קראנקהייטען

12 שרודמיעסקא 12

טעל 126-87

נעהמט אן פון 9–11 און פון 4–8 אוועגד.

זונטאג און יום-טוב פון 9 ביז 1 מיטאג.

פאר אונבעמיטעלטע לעטשניצע-פרייזן

„SANATO"

כירורגיש-וועכנעריז-אנשטאלט

אגראדאווא 10, טעל, 213-57

1-טע און 2-טע קלאס

גינעקאלאגיש-וועכנעריז-אבטיילונג

ד״ר מעד. ש. איינער, ד״ר מעד. י. בוים, ד״ר מעד רייטלער-קוריאנסקא ד״ר מעד. וו. אייכנער

פרייז פון א געבורט

אין 2-טען קלאס צוזאמען מיט פערהיטונגס-מיטלען

200 זל.

אויפזיכט איבערן קינד ד״ר מעד. י. פאלאקאוו

כירורגישע אפטיילונג פון ד״ר מעד. ס. קאנטאר

אבאנעמענטס-פרייז: אין לאדז – 5 זל. א חודש מיט צושטעלן א היים; אויף דער פראווינץ 6 זל. א חודש אין אויסלאנד – 8 זל.

פאר׳ן אינהאלט און טערמינען פון די אנאנסען איז דער פערלאג נישט פעראנטווארטליך די אדמיניסטראציע איז אפען בייטאג און ביינאכט.

אנאנסען-פרייז: פאר׳ן טעקסט—18 גר. פרייטאג און ערב יו״ט—24 גר. אין דער זייט 8 שפאלטען
אין טעקסט—40 " " " " " —60 " " " " 4 "
פאר א מילימעטער-שורה: נאכ׳ן טעקסט—12 " " " " " —18 " " " " 8 "
אויסער דער שטאט 50 פראצ. טייערער. אויסל. 100 פראצ. טייערער. מעלדונגען—10 גר. א ווארט

Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Zilberberg. Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kasdan
Czcionkami i druk. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.